

PSYCHOLOG V ČESKOSLOVENSKU

ROČNÍK VIII

1 9 7 6

ČÍSLO 1

ORGÁN

ČESKOSLOVENSKÉ
SLOVENSKÉJ

PSYCHOLOGICKÉ
PSYCHOLOGICKEJ

SPOLEČNOSTI
SPOLOČNOSTI

O B S A H

ZO ŽIVOTA SPOLOČNOSTÍ

	str.
Ad Annum Novum ...	5
Jesenné zasadnutie SPS	6
Správa výboru SPS za rok 1975	8

PRÁCA PSYCHOLÓGA

J. CH. Raiskup : Pedagogická činnosť podnikového psychológa	14
---	----

Z NAŠICH PRACOVÍSK

V. Havel, J. Hronek : Několik poznámek k metodologickým problémům měření inteligence v klinické praxi	18
---	----

PSYCHOLÓGIA V ZAHRANIČÍ

M. Musil: Niekoľko poznámok k dielu prof. Maurice Reuchlina	22
---	----

KONGRESY, SYMPÓZIÁ, SEMINÁRE

I. Ruisel : Medzinárodný kongres C.I.A.&N.S.	28
I. Ruisel : Experiment v psychológii	31

PERSONÁLIE

Noví členovia SPS	33
Za Dr. Mikulášom Milanom, CSc.	45

NOVÉ KNIHY

Novinky sovietskych a poľských vydavateľstiev	46-47
Hans Huber Ponúka	46
	46

NOVINKY PSYCHODIAGNOSTIKY

J. CSIRSZKA : Objasnenie životopisných hľadísk pre účely regulatívne zameranej psychodiagnostiky 48

VIETE, ŽE ... ? 53

PRÍLOHA 55

Bibliografia prác prof. Maurice Reuchlins

Pokyny pre prispievateľov:

Spravodaj Psychológ v Československu slúži pre internú potrebu členov a orgánov Českej psychologickéj spoločnosti a Slovenskej psychologickéj spoločnosti. Uverejňuje články, štúdie, skúsenosti a poznatky týkajúce sa života a práce v psychologickéj profesii a členov spoločností. Vychádza štvrťročne.

Zaslané príspevky považuje redakcia za definitívne znenie, vyhradzuje si však právo ich redakčne upraviť.

Zaslané rukopisy nevraciamy.

Príspevky posielajte dvojmo, gramaticky a jazykovo upravené, s maximálnym počtom opráv 5 na jednej strane, písané obriadok /30 riadkov na jednej strane/.

Príspevky z ČSR zasielajte na adresu:

Dr. O. Kolaříková, CSc.,
ČSAV - Psychologický ústav,
612 00 B r n o, Mendelovo nám. 1

Príspevky z SSR zasielajte na adresu:

Ján Vopálenský,
Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie,
801 00 B r a t i s l a v a, Legionárska č. 10

Tlačené slovo, podobne ako život má tiež svoje klukaté cesty, záteresy, hladiny nepokojných riek, kedy niet iného východiska ako veriť, alebo pracovať v tom čo je dané, a trpezlivo preliezať prekážky, zdolávať okolnosti a v duchu považovať nemožné za možné a možné...

AD ANNUM NOVUM! Mali by sme si želať, predsevziať. Vôľa je zbraň silných a ospravedlnenie pre slabých. Našou vôľou je, aby všetko čo predkladáme na tomto mieste malo zmysel a bolo rýchlejšie. Hoci sme dlžní podotknúť, že vždy platí obľúbený paradox Jorge Borghesa, ktorý našiel u starých sofistov, že iba podľa nezmyslu možno odhadnúť pravý zmysel vecí... A k rýchlosti? Vydať číslo časopisu neznamena iba zhromaždiť príspevky, ktoré sú zaujímavé, ale znamena to tiež presvedčiť iných ľudí na miestach, ktoré sa nazývajú tlačiareň /alebo ako si podobne/, že zase iní ľudia si želajú... žiadalo by sa povedať "želajú si prečítať čo iní napísali". Netvrdíme, že vždy je to tak; niekedy je dôležité mať, pretože potreba prečítať si niečo je potrebou sociálnou, a ako každý takýto popud má svoj čas, ktorý je dimenziou subjektívnou. Písané slovo existuje mimo nás, a súčasne i v nás... dúfame, že aj tento časopis má tieto atribúty. Aspoň niekedy. Ak áno, úsilie redaktora, redakčnej rady, kolportéra, viazača atď, nájde svoj zmysel. A pretože chceme aby tento zmysel malo, v novom ročníku nášho časopisu Psychológ v Československu uskutočnia sa niektoré zmeny: ich rozsah nie je veľký, ale podstatný - budeme vychádzať 4 X do roka/ konečne/ a pripravuje sa celková zmena koncepcie obsahu a možno i formy. Z tohto hľadiska rozlišujeme zmeny krátkodobé a zmeny dlhšieho charakteru. S prvými sa stretávame už v tomto čísle. Druhé prídu postupne. Možno práve tak, ako prichádzajú aj zmeny v živote...

SPRÁVA O ČINNOSTI SLOVENSKEJ PSYCHOLOGICKEJ SPOLOČNOSTI
ZA ROK 1975 A PLÁN ČINNOSTI NA ROK 1976

Toto obdobie sa opäť vyznačovalo prudkým rastom členskej základne. Od novembra minulého roku sme do dnešného dňa prijali 163 nových členov, z toho 22 mimoriadnych a počet členov SPS je už 550, z toho asi 50 mimoriadnych. Čitateľne je to vidieť aj na počte záujemcov o činnosť v jednotlivých sekciách spoločnosti. Do sekcie forenznej psychológie je prihlásených už 67 členov SPS, do sekcie Klinickej psychológie 282, do pedagogickej 170, do poradenskej 80, do psychológie práce 133, do sociálnej 88, do teoreticko-metodickej 43 a do vývinovej 114 členov SPS. Vo svojom pracovnom zaradení sa členovia SPS zapájajú stále viac do života spoločenského, v oblasti školstva, zdravotníctva, v priemysle, ale aj do iných oblastí spoločenskej praxe.

Činnosť výboru SPS v tomto roku vyplynula z uznesení Valného zhromaždenia zo 17.9.1974 v Košiciach, ktoré uložilo naďalej prehĺbovať činnosť SPS v duchu uznesení XIV. zjazdu KSČ a jeho plenárnych zasadnutí. Na základe všeobecných zásad plynúcich z týchto uznesení výbor vypracoval plán práce, ktorý zahŕňoval najmä úlohy: naďalej prehĺbovať spoluprácu s výborom ČSPS, spoločne organizovať celoštátne podujatia, ako aj podujatia na úrovni sekcií, dbať o rozširovanie informovanosti členov pravidelným vydávaním bulletinu "Psychológ v Československu", usilovať sa o riešenie stavovských otázok s ohľadom na prudko narastajúcu členskú základňu, prehĺbovať spoluprácu s ďalšími vedeckými spoločnosťami u nás a psychologickými spoločnosťami v socialistických krajinách, stimulovať a prehĺbovať aktivitu sekcií a oblastných skupín, sledovať a kontrolovať plnenie výskumných úloh riešených v rámci SPS, sledovať výsledky práce n.p. Psychodiagnostické a didaktické testy, vydať zjazdové materiály zo IV. Zjazdu SPS.

Spolupráca s výborom ČSPS sa v tomto roku mohla v plnom rozsahu uskutočniť v príprave IV. zjazdu ČSPS, ktorý prebehol v septembri t. r. v Trinci. Na príprave všetkých troch sympózií, ako aj hlavných referátov sa spolu s českými kolegami podieľali prof. Pardel, dr. Kováč, doc. Hvozdík, doc. Stančák a dr. Daniel. Avšak účastníci zo Slovenska aj svojou aktívnou účasťou na zasadnutiach podprilí dôstojný rámec a odbornú úroveň tohto podujatia. Spolupráca Slovenskej psychologickéj spoločnosti sa v rámci ČSPS upevnila aj voľbou nového výboru ČSPS, do ktorého boli na Valnom zhromaždení ČSPS zvolení 5 zo Slovenska.

Spoločnosť, resp. niektoré jej sekcie sa zúčastnili ako spolu-usporiadatelia aj na ďalších celoštátnych podujatiach. Tak v máji t.r. sa SPS zúčastnila na usporiadaní celoštátnej konferencie o psychológii v rehabilitácii, kde sa aktívnou účasťou zapojili najmä členovia klinickej psychológie. Slovenská psychologická spoločnosť patrila tiež k spoluusporiadateľom 2. medzinárodného kongresu o VNČ v Prahe, spolu s Lekárskou spoločnosťou J. E. Purkyně a s ČSPS, uskutočneného začiatkom júla.

Pravidelné jarné zasadnutie bolo v tomto roku spojené s oslavami 30. výročia oslobodenia našej vlasti a 20. výročia založenia Ústavu experimentálnej psychológie SAV, v máji. Odborný program tohto zasadnutia zabezpečila sekcia teoreticko-metodická a pracovníci experimentálnej psychológie.

Viacere významné podujatia, ktoré dobre reprezentovali aktivitu našej spoločnosti sa odohrali na úrovni sekcií a oblastných skupín, ku ktorým sa ešte v referáte vrátíme.

Na zasadnutiach výboru, ktorých bolo štyri, ako aj v celej jeho aktivite sme venovali zvýšenú pozornosť publikačnej činnosti, výskumnej činnosti a stavovským otázkam. V rámci publikačnej činnosti sa prvoradá pozornosť venovala zabezpečeniu vydania materiálov zo IV. zjazdu SPS v podobe zborníka.

Relatívne veľké ťažkosti nám doposiaľ robí vydávanie nášho stavovského bulletinu "Psychológ v Československu", kde sa až v tomto roku podarilo vydať v podobe štvorčísła minuloročné čísla a taktiež vydanie tohtoročných čísel sa nepodarilo dostatočne včas zabezpečiť a vyrovať vzniknutý sklz.

Prudký rast členskej základne /od posledného valného zhromaždenia o 42% /, pribúdanie najmä mladých členov, ktorí sa umiestňujú v najrozmanitejších oblastiach spoločenskej praxe, stavia s plnou naliehavosťou stavovské otázky, špecifikovanie profesie psychológa.

Týmto otázkam venoval výbor na všetkých svojich zasadnutiach veľkú pozornosť a v súčasnosti poveril vedúcich sekcií psychológie práce a sekcií pedagogickej a poradenskej psychológie vypracovať podklady na náplň práce a psychologických služieb v školstve, ktoré potom predložíme všeobecnej diskusii.

V poslednom období sa začínajú objavovať prejavy nespokojnosti a niektoré nejasnosti okolo mimoriadneho členstva v psychologickéj spoločnosti. Jedná sa ako som už uviedol asi o 10% členstva SPS, ktorí sa od riadnych členov odlišujú iba tým, že nemajú byť volení do ústredného výboru /neplatí to

úč pre výbory sekcií a oblastných skupín/, inak dostávajú k dispozícii všetky informácie a materiály či pozvánky ako riadni členovia. Bližšia analýza profesionálneho zamerania mimoriadnych členov /okrem študentov vzdialených profesií cez pedagogické a špeciálnopedagogické profesie až po členov, ktorí sú absolventami katedry pedagogickej psychológie a vykonávajú v praxi psychologické služby v oblasti školstva. Domnievame sa však, že tieto otázky bude potrebné v prvom rade riešiť v našej spoločenskej praxi, v spojitostami s otázkami profesie psychológa i keď i na úrovni spoločnosti nechceme vyhýbať.

Činnosť sekcií a oblastných skupín

V tomto roku sa všetky sekcie SPS podieľali na príprave a realizácii IV. zjazdu ČSPS v Trinci, kde ich členovia aktívne vystúpili s príspevkami jednotlivých sympózií. Okrem toho sekcia klinickej psychológie, vedená doc. Kondášom si vypracovala plán práce na celé dvojročné funkčné obdobie, v rámci ktorého sa zúčastnila na príprave celoštátnej psychoterapeutickej konferencie v Luhačovicích.

Uskutočnila psychošterapeutický výcvik systematickej desenzitizácie v Kyneku, v júni t. r. a pripravila zasadnutie skupiny pre discentnú psychoterapiu, ktoré sa uskutoční dnes popoludní.

Sekcia psychológie práce v spolupráci s generálnym riaditeľstvom Slováckého uskutočnila odborné podujatie v Bratislave. Vedenia sekcie sa po odstúpení dr. Raiskupa ujal z poverenia výboru dr. I. Markovič.

Sekcia sociálnej psychológie uskutočnila v júni t. r. seminár so zameraním na aktuálne problémy výskumov v oblasti sociálnej psychológie práce a pripravila odborný program na dnešné jesenné zasadnutie SPS. Na svojom júnovom zasadnutí plenárne zhromaždenie sekcie zvolilo nový výbor, ktorého predsedom sa stal dr. Bublín.

Sekcia teoreticko-metodická pod vedením dr. D. Kováča zabezpečila, ako sme to už uviedli odborný program na jarnom zasadnutí SPS v máji t. r.

Sekcia vývinovej psychológie uskutočnila koncom februára t. r. prvé spoločné zasadnutie so sekciou vývojovej psychológie ČSPS v Bratislave. V rámci dvojdňového programu odznelo 27 referátov psychológov z ČSR i SSR, prevažná časť ktorých je odpublikovaná v tohtoročnom 5. a 6. čísle časopisu Psychológia a patopsychológia dieťaťa.

Žiaľ úplnú správu o činnosti sekcií nebolo možné vypracovať, nakoľ-

ke niektoré sekcie nedodali výboru správy o svojej činnosti, takže nemáme správy o činnosti forenzskej, pedagogickej a poradenskej sekcie.

Potešiteľne sa rozvinula činnosť oblastných skupín. V priebehu tohto roku sa vytvorila nová Západoslovenská oblastná skupina so sídlom v Trnave, z ktorej sa vyčlenila bratislavská oblastná skupina, ktorá sa však ako jediná doposiaľ neaktivizovala. Ustanovujúca schôdza západoslovenskej oblastnej skupiny bola 25. júna t.r. spojená s odborným programom, na ktorej sa zvolil výbor oblastnej skupiny /predseda prof. J. Kuric/ Skupina 11. dec. zorganizovala odborné podujatie, na ktorom referovali dr. Falkenhagen a dr. Paeschel, z NDR.

Stredoslovenská oblastná skupina taktiež zintenzívnila svoju činnosť. Jej členovia sa stretávajú pravidelne na zasadnutiach s odbornými referátmi. V októbri t.r. zorganizovala celokrajský seminár zameraný na problematiku klinickej psychodiagnostiky. Stredoslovenskú oblastnú skupinu vedie dr. A. Urbančeková.

Východoslovenská oblastná skupina, ktorú vedie dr. Tatranský, sa schádzala pravidelne každé dva mesiace na odborné psychologické prednášky, ale zaujímali tiež stanovisko k aktuálnym politickým otázkam. Oblastná skupina spolu s KPVK Košice zorganizovala slávnostné zhromaždenie a odborný program z príležitosti 30. výročia oslobodenia našej vlasti, 15. výročia založenia Košickej kliniky pri slávnostnom otvorení novej účelovej budovy tejto inštitúcie.

Tento stručný a neúplný výpočet podujatí uskutočnených v tomto roku naznačuje pomerne bohatú činnosť spoločnosti a to napriek tomu, že sme v tomto roku nepripravovali väčšie /celoslovenské/ podujatie. Vcelku dosť priaznivo sa vyvíjala spolupráca s ČSPS, ako aj s ďalšími sesterskými spoločnosťami v rámci SAV, ako aj so Socialistickou akadémiou, v sekciách ktorej pracuje rad členov SPS.

Napriek tomu však nechceme tvrdiť, že v činnosti spoločnosti sa nevyskytujú žiadne problémy. Je ich viac a za najnaliehavejšie považujeme podchytenie a poskytovanie informácií, ale aj stavovskej podpory členom spoločnosti, ktorá sa pri takom prudkom vzraste členstva musí uskutočňovať kvalitatívne novými formami. Na pôde spoločnosti, v rámci jej možností a kompetencie je potrebné prekonávať úzky rezortný pohľad na problematiku psychologickéj profesie, ale aj metodológie a foriem psychologickéj práce a postupne nasto-

lovať a riešiť problémy všeobecnejšieho charakteru.

Na takýchto zásadách je zložený aj plán činnosti výboru na rok 1976 na druhú polovicu funkčného obdobia.

Plán práce Slovenskej psychologickéj spoločnosti pri SAV na rok 1976 nadväzuje na plnenie úloh vo funkčnom období predchádzajúceho výboru. Zahrnuté sú v ňom úlohy vyplývajúce z Valného zhromaždenia SPS v septembri 1974 v Košiciach.

Všeobecná koncepcia plánu činnosti vychádza zo snahy plniť úlohy vytyčené XIV. sjezdom KSČ v oblasti rozvoja vedy, uznesenia ideologických pléni ÚV KSČ, uznesení o výchove mladej generácie, ako aj uznesení o rozvoji spoločenských vied.

Plán práce Slovenskej psychologickéj spoločnosti pri SAV na rok 1976 vychádza z pozitívnych výsledkov minulého funkčného obdobia a jeho cieľom je v duchu úloh vytyčených našimi najvyššími straníckymi orgánmi:

a/ Nadalej prehĺbovať spoluprácu s výborom ČSPS, organizovať spoločné akcie na úrovni sekcií, aktívne sa podieľať na podujatiach organizovaných ČSPS.

b/ Dbieť o rozširovanie informovanosti členov pravidelným vydávaním bulletinu spoločnosti "Psychológ v Československu", zabezpečovať jeho vydávanie obsahovo, technicky a finančne.

c/ Usilovať o riešenie stavovských otázok, s ohľadom na prudko nerastajúcu členskú základňu, menovite o schválenie štatútu podnikového psychológa, resp. psychológie ako profesie.

d/ Nadalej vytvárať predpoklady a prehĺbovať spoluprácu so Slovenskou pedagogickou spoločnosťou a nadväzovať kontakty aj s ďalšími vedeckými spoločnosťami príbuzných odborov.

e/ Prehĺbovať medzinárodné styky a spoluprácu SPS s psychologickými spoločnosťami socialistických krajín.

f/ Stimulovať a prehĺbovať aktivitu odborných sekcií a oblastných skupín.

g/ Nadalej sledovať a kontrolovať plnenie výskumných úloh riešených v rámci SPS a vypracovať návrh na zadanie nových úloh.

n/ Naďalej sledovať výsledky práce n.p. Psychodiagnostické a didaktické testy.

V roku 1976 výbor SPS uskutoční nasledujúce úlohy:

1. Pripraví jarné zasadnutie SPS s odborným programom, ktoré zabezpečia niektoré sekcie
2. Pripraví jesenné zasadnutie SPS s Valným zhromaždením a voľbou nového výboru
3. Bude sa podieľať na organizovaní 3. psychoterapeutického seminára
4. Zorganizuje spoločné podujatie niektorej odbornej sekcie SPS a ČSPS, podľa iniciatívy príslušných sekcií, ako aj odborné podujatia jednotlivých sekcií SPS
5. V rámci rozširovania informácie členov zabezpečí vydanie encyklopedickej bibliografie nepublikovaných psychologických prác za posledných 25 rokov v ČSSR
6. Bude zabezpečovať pravidelné vydávanie bulletinu "Psychológ v Československu"
7. Prácu oblastných skupín s odborných sekcií bude stimulovať tak, aby venovali zvýšenú pozornosť teoretickým a metodologickým otázkam tak, aby sa výskum zamerlal na najaktuálnejšie otázky našej spoločenskej praxe a aby sa neustále prehlbovala ideová jednota psychologických pracovísk na princípoch marxistickej psychológie.
8. Vypracuje návrh a zadá nové úlohy -výskumné SPS.

PhDr. Karol Adamovič, CSc.
predseda SPS

PEDAGOGICKÁ ČINNOSŤ PODNIKOVÉHO PSYCHOLÓGA.

Využívanie poradenskej a expertíznej činnosti psychológa v podnikovej praxi závisí od informovanosti vedúcich pracovníkov a od úplnosti psychológa práce v podniku. Preto by malo byť prvoradým záujmom každého podnikového psychológa, aby vytvoril správne predstavy alebo skorigoval nesprávne názory na tieto otázky. Na tento účel treba rozvinúť vysvetľovaciu a propagačnú prednáškovú činnosť, v rámci ktorej by sa poukázalo na správne a nesprávne poňatie možností i kompetencie psychológa v podnikovej, najmä personálnej praxi. Takáto osvetovo-inštruktívna činnosť sa má rozvíjať nielen vo forme príležitostných prednášok, ale aj systematicky v rámci kurzov závodnej školy práce.

Je to dôležité najmä pri školení majstrov, vedúcich pracovníkov a tých špecialistov, ktorí by spoluprácu psychológa mohli alebo mali v budúcnosti využívať. Medzi takýchto patria okrem už spomenutých predovšetkým personalisti, pracovníci výchovy kádrov, funkcionári masových organizácií, ale aj bezpečnostní technici, žeriavoví technici garážmajstri, velitelia organizovaných zborov /požiarnici, závodná stráž/ a podobní.

Prednášky s psychologickou tematikou je vhodné zaraďovať do prípravných alebo doškolovacích kurzov tých zamestnancov, v práci ktorých majú dôležitú úlohu práve psychologické aspekty alebo faktory. Ide najmä o školenie pracovníkov vystavených nebezpečeniu úrazu na rizikových pracoviskách /pracovníci pri rýchlobežných strojoch, posunovači, viazači bremien/. Týchto treba poučiť o tom, ktoré poruchy psychických funkcií a procesov, prípadne ktoré psychické stavy a vlastnosti môžu za istých okolností viesť k nevhodnému, nebezpečnému konaniu a tým aj k utrpeným úrazom. Takisto treba o psychologických príčinách neprimeraného konania a následkami nehôd a škôd poučiť pracovníkov, ktorí pri svojej práci - najmä pri obsluhu strojov alebo dopravných či samohybných mechanizmov - môžu zapríčiniť havárie alebo úrazy spolupracovníkom či iným osobám. Ide najmä o vodičov, žeriavníkov, strojníkov na bágroch, buldozéroch, a pod.

Tieto prednášky majú mať nielen informatívny ráz, ale mali by okrem inštruktívneho účelu výchovné poslanie. Musia byť súčasne psychologicky účinnou peroráciou, ktorá by dovedla dotyčných pracovníkov nielen k poznaniu a pochopeniu psychologických princípov bezpečnej práce, ale presvedčila by ich o nevyhnutnosti rešpektovať bezpečnostné predpisy, používať ochranné pomôcky

* pracovať bezpečnými postupmi.

Osobitne je dôležité takéto školenie o psychologických príčinách úrazov a o účinných metódach výchovy k bezpečnej práci pre majstrov, predákov, inštruktorov a bezpečnostných technikov. Týmto otázkam sa často nevenuje dostatok pozornosti iba preto, že zodpovední pracovníci majú nesprávne názory na psychologické princípy nevhodného konania, ktoré by viedlo k úrazu, alebo zaujímajú nesprávne postoje k psychologickému problému bezpečnosti práce.

U pracovníkov s prevažujúcim neuropsychickým pracovným zatažením - teda tzv. duševne pracujúcich - treba namiesto bezpečnosti práce zdôrazňovať duševnú hygienu. Má sa poukazovať na psychologické dôsledky nesprávneho režimu, ako aj na následky nevhodných pracovných podmienok. Oproti zaužívaným nesprávnym zvyklostiam či bežným organizačným nedostatkom v tzv. kancelárskej práci je potrebné postaviť zásady duševnej hygieny a odporúčať správne organizačné formy práce. Takéto prednášky sú potrebné nielen pre nárazovo zatažovaných pracovníkov v administratívnych či technických útvaroch /účtovníci, plánovači, štatistikovia, prípravári výroby, expedienti, a pod./, ale aj pre vedúcich pracovníkov, ktorí ich prácu organizujú a riadia.

Na potrebu takýchto inštrukcií poukazuje aj to, že v úradoch a ústavoch sa v poslednej dobe šíri pestovanie jógy, autogénneho tréningu a rôznych relaxačných systémov, pričom sa neraz vychádza z rozličných šarlatánskych brožúr alebo sa metódy relaxácie používajú neodborne - teda neúčinne. Pod vedením odborníka môžu sa postupne presadzovať psychohygienické princípy a môžu sa správne usmerniť relaxačné cvičenia, čím sa zvýši ich účinnosť.

Samostatnou kapitolou je pedagogická činnosť zameraná na propagáciu psychologických zásad organizácie a explikáciu metód racionalizácie práce. Racionalizácia je dnes populárnou témou podnikového školenia - zabúda sa však pritom na zdôraznenie jej psychologických princíпов i možného prínosu pre duševnú hygienu, pre zvýšenie produktivity či efektívnosti duševnej práce a pre navodenie uspokojenia z práce.

Pre vedúcich pracovníkov okrem psychológie organizácie a riadenia je dôležitou témou najmä sociálna psychológia práce a to v dvoch smeroch:

Prvým smerom je orientácia na psychologickú optimalizáciu organizačnej a riadiacej činnosti, kde cieľom je zvýšenie efektívnosti práce vedúcich pracovníkov v oblasti zaobchádzania s ľuďmi.

Druhým smerom je harmonizácia kooperácie a spolunažívania v pracovných skupinách, kde ide o pedagogicko-psychologickú prax vedúceho pri vytváraní skladu v pracovných skupinách, pri optimalizácii pracovných i medziľudských vzťahov a pri riešení negatívnych javov v oblasti pracovnej morálky i subordinačných a skupinových vzťahov /bezodôvodná absencia, fluktuácia, konflikty, porušovanie subordinačie, a pod./.

Pre všetkých tých, ktorí pri vykonávaní svojej práce prichádzajú do styku s ľuďmi alebo ktorých priamym predmetom práce sú ľudia /pracovníci v tzv. sociálnych povolaniach, odborárskych resp. politických funkciách, v zdravotníctve, v kultúre, a pod./, sú takisto potrebné prednášky o zásadách správneho prístupu k ľuďom, o vhodných formách styku s nimi a o účinných metódach pôsobenia na ľudí i zaobchádzaní s nimi.

Psychologické prednášky s pedagogicko-psychologickou a sociálno-psychologickou tematikou /v primeranej forme/ by mali byť súčasťou školenia a výchovy majstrov, vedúcich i kádrových rezerv!

V podnikoch s vyspelou technikou - ale práve tak aj v podnikoch starších, kde prebiehajú procesy rekonštrukcie, mechanizácie alebo inovácie - sú potrebné prednášky o inžinierskej psychológii a ergonómii. Tu je totiž jedinečná príležitosť dodatočne optimalizovať zastaralé, bez ohľadu na človeka projektované alebo konštrukčne nevhodné technické zariadenia.

Takéto prednášky sú potrebné najmä pre technikov údržby a pomocných prevádzok, pre pracovníkov investičných útvarov, podnikových hygienikov, bezpečnostných technikov a členov kolaudačných komisií, ktorí môžu uplatniť psychologické zásady pri rekonštrukcii oznamovačov a ovládačov, prípadne môžu zabrániť prevzatiu takých zariadení či úprav, ktoré nezodpovedajú psychologickým požiadavkám ergonómie, hygieny a bezpečnosti práce.

Nakoniec sa treba zmieniť ešte o aktuálnom probléme výchovy pracujúcich a najmä učňov. V podnikových a v učňovských vzdelávacích zariadeniach /učňovských a závodných školách/ nepôsobia vždy iba kvalifikovaní pedagógovia, ale často tu vyučujú praktici /technici, ekonómovia/. V príprave učňov majú dôležité úlohy inštruktóri a majstri výrobného výcviku, ktorí takisto nemávajú vždy náležitú pedagogickú kvalifikáciu. Pre týchto pracovníkov treba organizovať kurzy pedagogickej psychológie, a to v rozdelení na:

a/ didaktiku dospelých, ktorí sa školia popri zamestnaní a po práci

b/ didaktiku a pedagogiku učňov i vyučencov, a to tak v rámci ovičňových dielní ako aj internátov.

PRÁCA PSYCHOLÓGA

Popri priamej pedagogickej činnosti mal by psychológ v rámci miestnych možností rozvíjať aj osvetovú činnosť. Mal by popularizovať všeobecne užitočné psychologické poznatky a upozorňovať zamestnancov na súčasné psychologické problémy i na psychologické spôsoby ich riešenia. Na to možno využívať nielen verejné prednášky v závodnom klube, ale aj závodný rozhlas, a najmä závodný časopis.

Tu treba zovšeobecňovať skúsenosti a poučenia vyplývajúce z psychologickkej analýzy aktuálnych udalostí, kritických prípadov alebo známych sociálno-psychologických problémov. Poradenská činnosť psychológa môže mať svoje stále miesto v periodických reláciách závodného rozhlasu alebo v ustálených rubrikách závodného časopisu, na nástenkách, ale aj vo forme bleskoviek či letákov.

Je potrebné, aby psychológ nadviazal kontakty s redaktormi, pracovníkmi propagačného oddelenia a aby rozvinul spoluprácu s tými útvarmi, ke sú kompetentné na riešenie otázok psychologického rázu. Agitačno-výchovná činnosť tu bude prebiehať v dvoch etapách: Najprv bude treba získať, presvedčiť, prípadne prevychovať týchto pracovníkov k spolupráci s psychológom a potom v súčinnosti s nimi pôsobiť na zamestnancov podniku psychologicky účinnými formami vzdelávania, výchovy a agitácie. Obsah i formy tejto psychologickkej práce bude vždy potrebné prispôbiť aktuálnym potrebám podniku, súčasnej situácii, špecifickým pomerom i miestnym podmienkam a najmä mentalite tak vedúcich ako aj radových pracovníkov. Pedagogická činnosť psychológa si vždy musí zachovať poradenský ráz a treba pri nej postupovať s veľkou taktnosťou i opatrnosťou. Osobitne sa treba vyvarovať povýšeneckej odbornosti, treba dbať na prístupnosť a zrozumiteľnosť a domyslieť všetky dôsledky takýchto akcií a zásahov do sociálno-psychologickej mikroklímy podniku.

J. CH. Raiskup

NEKOLIK POZNÁMEK K METODOLOGICKÝM PROBLÉMŮM
MĚŘENÍ INTELIGENCE V KLINICKÉ PRAXI

Měření inteligence a analýza struktury intelektových funkcí patří nesporně k úkonům v naší klinické, praxi nejběžnějším. Přesto, že je v současné době k dispozici již dostatečný počet vyšetřovacích technik k měření inteligence, není tato oblast bez metodologických problémů. Vyšetřující psycholog usiluje o to, aby získal o pacientovi maximum spolehlivých informací. Přitom výsledky jeho měření musí být srovnatelné s výsledky dosaženými na jiných pracovištích, musí dávat spolehlivou možnost situovat pacientův výkon v rámci rozptylu výkonů v naší populaci. Měření musí být opakovatelné s minimálním zatížením, transferem z měření předchozího a v neposlední míře musí být i časově únosné a ekonomické. Máme-li z těchto hledisk hodnotit u nás dostupné a v klinické praxi běžně používané techniky, sledáme řadu problémů. Ze zdomácnělých testů požadované podmínky splňují jen nemnohé. Oblíbené a tradičně používané Ravenovy matrice nám umožňují pohled převážně na globální kvality, bez možností strukturální analýzy. Podobně je tomu i u řady dalších, novějších testů konstruovaných na podobných principech jako Ravenův test.

Moderně pojatý test struktury inteligence podle Amthauera /IST/ na našich klinických pracovištích ještě nezdomácněl, pravděpodobně pro značnou časovou náročnost. Je u nás dostupný, pracují s ním však spíše psychologové v poradenských zařízeních či průmyslových závodech.

Záslužnou práci udělala bratislavská Psychodiagnostika vydáním některých technik pro pedopsychologickou praxi / WISC, Terman-Terrilová /. Pro vyšetření dospělé populace však stále zůstává konvenční Wechslerova škála, ať již v klasické podobě nebo v hamburské modifikaci /HAWIE/. Vzhledem k tomu, že se jedná o nejběžněji používanou techniku, chceme se ve svém stručném sdělení u ní podrobněji zastavit.

Pojetí této techniky umožňuje shromáždit velkou míru informací o struktuře intelektových funkcí pacienta, dovoluje činit závěry o etiologii případných inferiorit, usuzovat na deteriorační procesy a podle charakteristického uskupení subtestových výsledků a zvláštností výroků pacienta podpořit i další diagnostické

ké oblasti.

Přes tyto nesporné klady, bude mít zkušený psycholog k této technice řadu výhrad. V první řadě je třeba konstatovat, že ne všechna pracoviště u nás mají k dispozici autentickou verzi této techniky. Nezřídka se totiž setkáváme s nejrůznějšími kopiemi, které se do menší či větší míry od originálu odchylují. Solidní překlad adaptovaný a standardizovaný na naši populaci k dispozici není. Druhým závažným nedostatkem je ta skutečnost, že vzhledem k relativnímu stáří této techniky staly se mnohé položky obsolentními. V zahraničí se podle dostupných informací připravuje novelizace WTB, není však naděje, že bychom ji měli k dispozici v dohledné době a že bychom je stačili pohotově zadaptovat. Třetím závažným nedostatkem je, že nemá paralelní formy, kterých by bylo možno použít k retestacím s malým rizikem zkreslení výsledků fenomenem zácvicu.

Vědomi si těchto nedostatků přistoupili švýcarští psychologové E. Perret, Th. N. Stemmler, K. Blöchliger a U. Stemmler - Pöhnerová k adaptaci Wechslerovy škály. Svoji práci ukončili v roce 1970 a nově adaptovanou techniku vydali pod názvem ZÜWIE /Zürich - Wechsler - Intelligenztest für Erwachsene /. Přesto, že se nejedná o diagnostickou novinku - test je již pět let starý - rádi bychom o této variantě podali informaci, protože je u nás prakticky neznámá a nemáme zprávy, že by se s ní na některém odborném oddělení ve větším měřítku pracovalo.

Testové materiály byli vydány v r. 1970 firmou Hans Huber v Bernu a po technické stránce mají tradičně vysoký standard /což bohužel nemůžeme vždy tvrdit o mateřských naší provenience/. ZÜWIE má obdobnou strukturu subtestů všeobecných vědomostí, všeobecného porozumění, opakování čísel, početního úsudku a hledání shod. Chybí slovníkový subtest. Perfomanční část obsahuje číselné symboly, řazení obrázků, doplňování obrázků, mozaiky a skládky.

Jednotlivé subtesty vykazují tyto odchylky :

Všeobecné vědomosti mají 25 položek, jsou však obsahově odlišné a zmodernizované. Ve všeobecném porozumění je počet otázek sice nezměněn, jsou však zcela odlišné koncipovány než v HAWIE.

V subtestu paměti jsou kombinace čísel odlišné jinak je subtest totožný s HAWIE. V aritmetickém úsudku zůstává počet příkladů nezměněn, jednotlivé úlohy jsou však zcela odlišné. Při úpravě testu pro naši populaci by subtest vyžadoval pravděpodobně největších zásahů. V hledání shod nacházíme opět dvanáct dvo-

je, ovšem zcela odlišných od HAWIE. V performanci jsou číselné symboly obdobné jako v HAWIE, dobře je vyřešena vyhodnocovací šablona. V řazení obrázků je celkem 7 serií, při adaptaci by bylo nutné přizpůsobit názvy jednotlivých serií, jednotlivé příběhy jsou podle našeho názoru voleny velmi vhodně. Časové limity jsou odlišné. V doplňování obrázků je počet řešení opět totožný, příběhy vesměs odlišné a moderněji volené. Také v ZÜWIE je v mozaikách 7 vzorů, až na sedmou dlohu jsou časové limity totožné. Ve skládankách je úkolem pacienta složit figuru koně, obličejů a automobilu. Hodnocení je poněkud odlišné. Standardizace byla provedena ve dvou fázích. Přípravné stadium tvořilo předběžné vyšetření 11 osob, většinou se jednalo o univerzitní studenty, aby byl předpoklad, že budou zodpovězeny i nejtěžší otázky. Pak následovalo statistické vyhodnocení a kvalitativní analýza. Hlavní vzorek byl reprezentován 65 pokusnými osobami, paralelně byl změřen jejich výkon i v HAWIE a ZÜWIE. Šlo vesměs o zdravé explorandy. Vlastní statistické ukazatele se tedy opírají o relativně malý vzorek vyšetřených.

Autoři sami na tento nedostatek poukazují.

Celkové IQ HAWIE a ZÜWIE koreluje koeficientem $r = 0,86$, tedy velmi signifikantně. Tento stupeň shody ukazuje na vysokou a tím i spolehlivou paralelnost obou testových technik.

Verbální IQ obou technik koreluje na úrovni $r = 0,83$

Inteligentní kvocienty výkonové jsou sice velmi signifikantní, nedosahují ovšem stupně korelace verbálních složek a celkového IQ / $r=0,76$ /. Vcelku lze však považovat performanční část ZÜWIE jako paralelní formu za dostatečně spolehlivou a tím i použitelnou

Instrukce pro ZÜWIE jsou v podstatě shodné s HAWIE. Na event. odlišnosti ve způsobu vyhodnocování je u každého subtestu v manuálu zvláště upozorněno. Přepočítání hrubých skorů na vážené se děje pomocí týchž tabulek jako u HAWIE. Také IQ je stanoven podle tabulek, které se neliší.

Na našem pracovišti jsme pořídili překlad verbálních testových partií a techniku experimentálně vyzkoušeli na omezeném počtu osob. Zkušenosti z tohoto experimentu svědčí pro to, že zürišská modifikace Wechslerova testu je obsahem položek moderně pojatá, oproštěná od položkových archaismů. V případě, že by se počítalo s využitím této techniky v naší praxi, bylo by třeba adaptovat na naše podmínky některé položky, hlavně ze subtestů všeobecných vědomostí

s porozumění, dále pak v subtestu aritmetického úsudku. V nezměněné podobě, případně s minimálními zásahy by bylo možno převzít opakování čísel, hledání podobností, doplňování obrázků, mozaiky i skládkanky.

Naše omezené zkušenosti, které pro malý počet vyšetřených osob nemůžeme zatím podložit statisticky, svědčí pro to, že ZÜWIE je oproti hamburské modifikaci poněkud náročnější v položkách všeobecného porozumění. V ostatních subtestech je náročnost přibližně stejná.

Závěrem bychom ještě jednou chtěli upozornit, že naší praxi stále chybí moderní vyšetřovací technika pro měření inteligence dospělých v klinické oblasti, která by odpovídala všem potřebným požadavkům. Domníváme se, že podobně, jako byla uvítána dětská Wechslerova inteligenční škála vydaná Psychodiagnostikou, by přišla velmi vhod i dobře adaptovaná varianta tohoto testu pro dospělé. Švýcarská verze Wechslerova testu se nám jeví jako možné východisko pro takovou adaptaci.

V. Havel, J. Hronek

Niekoľko poznámok k dielu profesora Maurice Reuchlina

Oblasť školského a profesionálneho poradenstva je v súčasnej dobe vo Francúzsku úzko spätá s menom profesora Maurice Reuchlina. A ak máme byť presnejší, tak práve Reuchlin patrí medzi priekopníkov tejto novej formy služieb, ktorú spoločnosť v záujme svojho vlastného rozvoja poskytuje svojim členom. Minulý rok predstavoval pre profesora Reuchlina významné životné jubileum - dovŕšil v ňom svojich 55 rokov. Vzhľadom na úlohu, ktorú v školskom a profesionálnom poradenstve zohral a stále hrá, je nesporne zaujímavé pozrieť sa v krátkosti na to, čo by sme mohli nazvať profesionálnym vývinom Maurice Reuchlina. Hoci v tomto vývine zaznamenáva prechod oblastami pedagogiky, pedagogickej, diferenciálnej vývinovej i všeobecnej psychológie, jeho aktivita neustále vyúsťuje do sféry poradenstva. Ako veda je poradenstvo pojmom mladým a otvoreným a je preto nevyhnutné nazeráť naň z pozície niekoľkých vedných disciplín a zároveň dôsledne rozpracovávať základné metodologické koncepcie. Reuchlinove štúdie poskytujú priestor aj pre socio-ekonomické, právne a futurologické úvahy, koncepcie podložené a plasticky skríbené v miere ich dopadu na dominujúcu problematiku. Nie je našim prvoradým cieľom dielo profesora Reuchlina hodnotiť, ale skôr prilížiť našim psychológom, prípadne iným záujemcom okruh problémov, ktorými sa zaoberá a ktoré by mohli byť podnetné i pre rozvoj poradenstva u nás. Československej psychologickéj verejnosti nie je ostatne Reuchlin neznámy; zúčastnil sa na medzinárodnej porade expertov pre otázky poradenstva, ktorú v Bratislave zorganizovalo UNESCO a v slovenskom preklade vyšla jeho publikácia o poradenstve v období školskej dochádzky.

Maurice Reuchlin sa narodil v roku 1920 v Marseille a životnú dráhu začal ako pedagóg. Čoskoro sa vďaka svojmu živému záujmu o problematiku školského a profesionálneho poradenstva dostáva do kontaktu s profesorom Henri Piéronom a na jeho podnet odchádza pracovať do výskumu - do Štátneho strediska pre vedecký výskum /Centre National de la Recherche Scientifique/. Súčasne pôsobí ako prednášateľ na Psychologickom inštitúte parížskej univerzity. V roku 1950 preberá vedenie výskumného oddelenia ústavu I.N.E.T.O.P., ktorému ostal verný až dodnes. Dominujúci obsah Reuchlinovho zamerania tvoria v tomto období pedagogiky, čím naväzuje na svoju východiskovú profesiu. Reuchlin tak kráča v šľapajách Henriho Wallona, ktorý už od tridsiatych rokov presadzoval tesné spojenie poradenstva s výchovno-vzdelávacou prácou v snahe o prekonanie mechanistických a statických koncepcií poradenstva. Príznačné pre Reuchlina je jeho úsilie o integráciu socio-ekonomických činiteľov, konkrétne v kontexte s

vedecko-technickou revolúciou a jej dôsledkov na výchovno-vzdelávací proces a poradenstvo. Spoločenský rozvoj predstavuje nesúlad medzi štruktúrou konzumácie a rastúcou produkciou - spotreba sa čoraz viac presúva do terciálnej, resp. aktívnej kvartálnej sféry služieb. Podľa Reuchlina /1962/ sa VTR premieta do oblasti výuky a poradenstva prinajmenšom v týchto dvoch faktoroch:

- 1/ Zisťujúca prestavba školského systému v zmysle účinnej a účelnej prípravy vysokoškolských kvalifikovaných kádrov;
- 2/ Čoraz širšie vrstvy obyvateľstva, ktoré doteraz nemali možnosť dlhodobejších štúdií sa snažia poskytnúť takéto štúdium svojim deťom.

V oboch prípadoch sa zdôrazňuje význam poradcu pre školskú a profesionálnu orientáciu, ktorého úlohou bude výber a orientácia reálne nadaných detí, a to zo všetkých sociálnych vrstiev za účelom zvýšenia ekonomickej rentability štúdií a zníženia odpadu počas neho. Ide tu o tzv. demokratizačný trend v oblasti výuky, ktorý vedie k narastaniu sociálnej heterogenity detskej populácie na jednotlivých stupňoch vzdelávania. Ukazuje sa, že v budúcnosti bude nevyhnutná - vzhľadom na diverzifikáciu, vytváranie a zánik profesií - získanie všeobecnejšieho stupňa kvalifikácie zabezpečujúceho vyššiu vertikálnu i horizontálnu mobilitu pracovnej sily. Podľa novších zistení je určitá forma všeobecnej kultúry potrebná pre akúkoľvek profesionálnu špecializáciu /Reuchlin, 1967/.

S otázkou výberu a prípravy na povolanie súvisí i problematika docimológie /klasifikácia a hodnotenie žiaka učiteľom/, ktorú Reuchlin prebral ako dedičstvo od jej zakladateľa - Henri Pierona. Docimológia predstavuje etapu prechodu do oblasti diferenciálnej psychológie, ktorú Reuchlin rieši v úzkom vzťahu s genetickou psychológiou. Podáva vlastnú koncepciu vývinových období dieťaťa, pričom vychádza z myšlienok Wallona a Piageta a súčasne využíva faktoriálny prístup /L' intelligence: Conception génétique opératoire et conception factorielle; 1964/. Výskumne dospel Reuchlin k verifikácii zistení Vernona a Burta o významnej preváhe faktoru schopností a inteligencie u detí až do veku 14 rokov. Zameriava sa na metodologické problémy určovania interindividuálnych rozdielov využívanie kvantitatívnych a štatistických metód. Prekonáva psychotechnické hľadisko a konkretizmus a vyzdvihuje možnosti experimentálnej psychológie. Podľa neho práve experimentálna psychológia dodáva poradenstvu racionálny štátút. Reuchlin sa prikláňa k abstraktnejšiemu a teoreticky komplexnejšiemu prístupu, ktorý vychádza z teórií všeobecnej psychológie a vidí potrebu najst

spoločný jazyk pre všeobecnú a diferenciálnu psychológiu. Takéto ponímanie vo veľkej miere totožné s chápaním sovietskej psychologické školy. Reuchlin považuje za nevyhnutné opierať sa o fyziologické procesy, ktoré sú základnou psychologických javov. V ústave I.N.E.T.O.P. sa skúma práve v súčasnosti peľovovská klasifikácia typov. Reuchlin včleňuje aj do otázok diferenciálnej psychológie demokratickú tendenciu, výrazne sa prejavujúcu najmä v jeho kritike genetických koncepcií - tieto sú podľa neho obmedzené a neoperatívne /Reuchlin, 1969/. Dokazuje - na základe vlastných výskumov - že existuje tesný vzťah medzi socioprofesionálnou kategóriou rodičov / najmä otca / a výkonostnou úrovňou dieťaťa. Napriek tomu, že skupiny zo sociálnejšie "priaznivejšieho" prostredia majú relatívne vyššie zastúpenie nadpriemerných jedincov, je počet osôb so subperiórnym výsledkom absolútne vyšší v "nižších" vrstvách /Reuchlin, 1969/. Reuchlin si sťažuje na nevyužitost "fisherovskej revolúcie" v štatistike a uprednostňuje sverziu voči štatistickým postupom v psychologickom výskume a sám tieto postupy intenzívne využíva. V roku 1962 publikuje knižne "Kvantitatívne metódy v psychológii" /Les méthodes quantitatives en psychologie/ a ako súčasť "Poradníka o experimentálnej psychológii" /Traité de psychologie experimentale, publikovného pod vedením Paula Fraissa a Jeana Piageta, kapitolu "Meranie v psychológii" /La mesure en psychologie/. O dva roky neskôr vydáva knihu "Metódy faktoriálnej analýzy pre psychológov" /Methodes d'analyse factorielle a l'usage de psychologues/. V tomto období zastáva funkciu zástupcu vedúceho laboratória - diferenciálnej psychológie. Vyústením diferenciálno-psychologických úvah je dielo "Diferenciálna psychológia" /La psychologie différentielle/, preložené do niekoľkých jazykov.

V roku 1963 sa Henri Piéron vzdáva vedenia I.N.E.T.O.P. /Institut National d'Etude du Travail et d'Orientation Professionnelle - Štátny výskumný ústav práce a profesionálnej orientácie/ a Reuchlin nastupuje na jeho miesto. Prvou knižnou publikáciou z oblasti školského a profesionálneho poradenstva je "L'orientation et professionnelle: Ideés et problemes" /1964/, ktorá vyšla v nás pod názvom "Orientácia počas školskej dochádzky" /Bratislava, 1971/. Vo všeobecnosti sa Reuchlinove práce z oblasti poradenstva dotýkajú štyroch hlavných bodov :

- 1/ Predmet a funkcia poradenstva, disciplíny, v rámci ktorých sa má poradenstvo rozvíjať a realizovať;
- 2/ Problematika poradenského pôsobenia v jednotlivých etapách ontogenézy;

3/ Statút a úlohy poradcu pre profesionálnu orientáciu /conseiller d'orientation scolaire et professionnelle/;

4/ Vzdelávanie pracovníkov v poradenstve.

Úlohou školského a profesionálneho poradenstva je podľa Reuchlina syntetické zhodnotenie potenciálu jednotlivca a ekonomických potrieb spoločnosti. Reuchlin popiera existenciu poradenskej dilemy jedinec - spoločnosť. Východiskom pre poradenské pôsobenie je poznanie jedince - spoločnosť. Východiskom šetrovania schopností pre určité špecifické zamestnanie a prechádza sa od analytického vyhodnotenia vo vzťahu k širším skupinám profesií. V ústave, ktorý Reuchlin vedie, sa prístup k poradenskej činnosti stáva čoraz psychologickejším; skúma sa o sebe, postoje, hierarchia a stabilita hodnotových systémov atď. Napriek tomu si výskumy zachovávajú psycho - socio - ekonomický charakter. Napríklad z hľadiska sledovania vývoja štruktúry aktívnej populácie je plodná spolupráca so Štátnym ústavom pre demografický výskum / L'Institut National d'Etudes Demographiques/. Pre poradenstvo vzrastá náročnosť úlohy adekvátneho priradenia jedinca k profesii, pretože perspektívna diverzifikácia životných podmienok povedie k diverzifikácii jednotlivcov.

Reuchlin vymedzuje nielen vedné disciplíny, ktoré sú pre poradenstvo ťažiskové, ale aj etapy individuálneho vývinu, v ktorých má poradenstvo kruciálny význam. Vo všeobecnosti posúva vekovú hranicu klienta v smere oboch extrémov životného kontinua. V knihe "Poradenstvo na konci druhého stupňa" /L'orientation a la fin du premier cycle secondaire, 1968/ zdôrazňuje Reuchlin, že posledný ročník školskej dochádzky nie je pre poradenstvo zďaleka taký dôležitý, ako sa predpokladalo - na tejto úrovni možno už iba konštatovať kumulovaný a ťažko reverzibilný efekt činiteľov individuálneho, rodinného, školského a ekonomického charakteru, ktoré prakticky pôsobia už od počiatku školskej dochádzky. Je teda potrebné nepretržité ovplyvňovanie a usmerňovanie počas celého obdobia. Čoraz viac sa presadzuje ponímanie poradenstva ako dlhodobého a kontinuálneho procesu. Tento prístup u nás reprezentuje doc. Koščo so svojou koncepciou biodynamického poradenstva.

S VTR súvisí zmena životného štýlu, hodnôt a prestíže jednotlivých povolání /konkrétne technických smerov/. Jednou z prvoradých úloh poradcov pre školskú a profesionálnu orientáciu je podávať informácie, oboznamovať so zmenami a pôsobiť na tradičné postoje rodičov, učiteľov ale aj samotných detí. Rodičia

často vidia budúcnosť detí ako repetíciu, respektíve pokračovanie ich vlastnej životnej dráhy. Poradcovia majú najprv poukázať na to, "čo už nie je" a prispieť k životnej dráhe jednotlivca na svet vo vývoji a neustále sa meniaci. Dôležité je nielen samotné poskytovanie informácií, ale aj oboznámenie klienta so spôsobom ako sa informovať, vzhľadom na rýchlu morálnu amortizáciu informácií. Aktivita poradcu sa neobmedzuje iba na orientáciu detí normálnych, ale i na deti určitým spôsobom inadaptované, respektíve na depistáž a prevenciu takejto inadaptácie. Maurice Reuchlin a Bacquet realizovali medzinárodný výskum zameraný na formy a perspektívy vzdelávania pracovníkov v školskej a profesionálnej orientácii. Na medzinárodnej porade expertov, ktorá sauskutočnila pod názvom "Vzdelávanie pracovníkov pre školskú a profesionálnu orientáciu" v roku 1970 pod záštitou UNESCO v Bratislave, Reuchlin referoval o výsledkoch výskumu a okrem iného zdôraznil, že poradenstvo sa vyčleňuje ako samostatná profesia, ktorá si vyžaduje kvalifikáciu vo forme vysokoškolského štúdia multidisciplinárneho charakteru, avšak s psychologickými vedami ako dominujúcimi.

V roku 1966 sa stáva Reuchlin docentom na Faculté des Lettres et Sciences Humaines v Caen a o dva roky je menovaný profesorom na Sorbone. V duchu všeobecnopsychologického prístupu k otázkam diferenciálnej psychológie a poradenstva rozpracúva Reuchlin otázky motivácie - pod jeho vedením sa napríklad skúma Usnezhého efekt. Do rámca všeobecnej psychológie spadajú i jeho práce z histórie psychológie. Jeho kniha "Dejiny psychológie" /Histoire de la psychologie/ zaznamenala veľký ohlas, v roku 1974 vyšlo už jej deviate vydanie. Spolu s M. Hutteuom vydáva Reuchlin "Sprievodcu študenta psychológie" /Guidé de l'étudiant en psychologie, 1974/- V rokoch 1970 až 1974 vychádza pod Reuchlinovým vedením desaťzväzkové dielo "Pôjednanie o aplikovanej psychológii" /Traité de psychologie appliquée/.

Reuchlin je členom teamu, ktorý sa zaoberá analýzou perspektív vývoja do roku 2000. Zameriava sa na oblasť výchovy v modernej spoločnosti. V roku 1973 publikuje "Výuka v roku 2000. Problém poradenstva / L'enseignement de l'an 2000. Le probleme de l'orientation/.

V tejto práci sa venuje futurologickým koncepciám v poradenstve. Práce Maurice Reuchlina boli preložené do desiatich jazykov /vrátane slovenčiny/. Je členom viacerých komisií, medzinárodných vedeckých spoločností. Po niekoľko rokov vykonáva funkciu predsedu francúzskej sekcie medzinárodnej psychologickkej spoločnosti.

Aktivita profesora Maurice Reuchlina je rozsiahla a podnetná. Zdá sa, že jeho práce nie sú len prínosom a trvalou hodnotou pre francúzske poradenstvo, ale aj predmetom záujmu zahraničných odborníkov v tejto oblasti. I keď niektoré usavery týkajúce sa najmä socio-ekonomických faktorov treba brať s ohľadom na rozdielnosť spoločenského systému, je sympatická Reuchlinova snaha o skutočne reálne podchytenie všetkých činiteľov, ktoré sa v procese školskej a profesio- nálnaj orientácie vyskytujú a ktoré zároveň formujú jedinca do podoby, ktorá pre modernú spoločnosť predstavuje hodnotu nielen pracovnú.

Miroslav Musil

MEZIMĽODNÝ KONGRES C.I.A.N.S.

Medzi významné podujatie československej vedy patrí aj druhý medzinárodný kongres C.I.A.N.S. /Collegium internationale activitatis nervosae superioris/, ktorý sa uskutočnil v dňoch 30.6. - 3.7. v Prahe roku 1975. Toto Kolégium vyššej nervovej činnosti je sekciou Svetovej psychiatrickej asociácie a svojou aktivitou nadväzuje na základné tézy Pavlovovho učenia o vyššej nervovej činnosti.

Hlavným usporiadateľom kongresu bola Československá spoločnosť pre štúdium vyššej nervovej činnosti Československej lekárskej spoločnosti J.E.Purkyně. Spoluusporiadateľmi boli neurologická, farmakologická, fyziologická a psychiatrická spoločnosť, Spoločnosť pre patologickú a klinickú fyziológiu, Spoločnosť pracovného lekárstva, Psychologická spoločnosť pri ČSAV, Inštitút hygieny a epidemiológie a Výskumný ústav psychiatrický. Predsedom kongresu bol doc. RNDr. M. Horváth, CSc. a v predsedníctve zasadali aj poprední funkcionári C.I.A.N.S. ako prof. W.H. Gantt, prof. J. Saarna, C.L. Cenzulla a iní.

Čestné predsedníctvo tvorili prof. Trávníček, doc. Prokopec, prof. Matějček, prof. Švestka, prof. Špaček a prof. J.Hrbek atď.

Slávnostné zahájenie sa uskutočnilo vo Veľkej aule Karolína, ke sa zišlo takmer 700 účastníkov kongresu z 26 krajín.

Po pozdravných prívetoch a hlavnom prejave prof. J. Hrbka boli prítomní svedkami slávnostného odovzdávania medaile Československej lekárskej spoločnosti dvoch posledne žijúcim žiakom I.P. Pavlova prof. Ganttovi z USA a prof. E.A. Asratjanovi zo ZSSR.

Odborný program kongresu bol rozdelený do dvadsiaticich troch odborných sekcií. Boli to :

1. učenie a pamäť
2. vývin vyššej nervovej činnosti u detí a adolescentov
3. ontogenéza mozgových funkcií u zvierat
4. výživa a zdravie
5. emotivita a učenie
6. vyššie nervové činnosti u ľudí
7. percepcia a pozornosť
8. reč
9. etológia a motivácia

10. genetické determinanty správania
11. centrálné nervové funkcie pri práci a únave
12. nežiaduce účinky chemikálií a liekov
13. stres
14. psychosomatické a cerebroviscerálne vzťahy
15. behaviorálna terapia
16. spánok
17. hypnóza
18. organická patológia mozgu
19. patofyziologické aspekty v psychiatrii
- 20 funkčná organizácia mozgu
- 21 psychofarmakologické aspekty
22. alkoholová a drogová závislosť
23. spracovanie dát a modelovanie

Súčasťou programu boli aj satelitné sympóziu "Mozog-reč-myslenie", organizované Výskumným ústavom VNČ Palackého univerzity v Olomouci, pracovné zasadanie skupiny funkčnej toxicity, ktoré sa uskutočnilo v Inštitúte hygieny a epidemiológie a diskusná skupina na tému "Vývin pamäťových mechanizmov počas ontogenézy".

Kongresu sa zúčastnilo takmer 700 odborníkov z celého sveta, ktorí predniesli približne 550 príspevkov. Medzi nimi prevažovali predstavitelia medicínskych odborov, predovšetkým fyziológovia, psychiatri, neurológovia, farmakológovia, ale aj psychológovia, neurokybernetici atď. Väčšina psychologických príspevkov sa sústredila do sekcií: "Vývin vyšších nervových funkcií u človeka", "VNČ u ľudí", "Organická patológia mozgu" so zasedaním venovaným otázkam laterálnej preferencie/, "Emocionalita a učenie". Mnohé z nich priniesli rad zaujímavých poznatkov predovšetkým z problematiky laterálnej preferencie, činnosti pamäťových funkcií a učenia.

Spoločenská stránka kongresu bola zaistená akciami usporiadanými najmä s prihliadnutím na zahraničných návštevníkov, medzi ktoré patrili exkurzie na historické miesta Prahy a okolia, laterná magika, koncert starej českej hudby atď. Organizačné zabezpečenie podujatia bolo starostlivé, bez podstatných závad. Súčasťou kongresových materiálov boli aj abstraktá predne-

ných referátov, ktoré umožňovali rýchlu prientáciu v prebiehajúcom programe. Na druhej strane nešlo prekvapila nízka účasť slovenských psychológov /5/, najmä s ohľadom na značnú šírku programových okruhov a dostatočnú predbežnú publicitu v odbornej tlači.

Príspevky budú v skrátenej forme publikované v časopise "Activitas nervosa superior". Mimochoďom, predsedníctvo C.I.A.N.S. doporučilo, aby sa časopis stal oficiálnym orgánom spoločnosti.

Celkove kongres znamenal významný pokrok pri inerdisciplinárnom štúdiu vyššej nervovej činnosti, priniesol množstvo odborných podnetov a umožnil prebiehanie spolupráce medzi odborníkmi rôznych špecializácií.

Imrich R u i s e l

EXPERIMENT V PSYCHOLÓGII

Ústav experimentálnej psychológie SAV usporiadal v dňoch 27.-29.11 1975 v Smoleniciach medzinárodnú konferenciu. "Experiment v psychológii", ktorá sa konala pri príležitosti 20. výročia vzniku ÚEP SAV a jej cieľom bolo posúdenie efektívnosti experimentálneho bádania v psychológii a osobitne pri výskume poznávacích procesov. Záštitu nad konferenciou prevzal akademik Vladimír Hajko, predseda SAV.

Zasedenie otvoril pozdravným prívetom člen korešpondent V.Cirbes, ktorý pozitívne hodnotil doterajšiu činnosť ústavu. Jubilujúci ústav pozdravil aj vedúci sovietskej delegácie, člen korešpondent B.F.Lomov, ako aj zástupcovia ostatných psychologických pracovísk.

Účasť na konferencii bola výberová, zúčastnilo sa je 50 odborníkov, z toho 12 zahraničných a 5 z ÚEP SAV. Pozoruhodná bola predovšetkým reprezentatívna účasť predstaviteľov akademických psychologických pracovísk ZSSR, z Maďarska, NDR, Rumunska a ČSSR. Zaujalo reprezentatívne zloženie sovietskej delegácie na čele s členom korešpondentom B.F. Lomovom, predsedom Spoločnosti psychologov ZSSR a riaditeľom Psychologického ústavu AV ZSSR.

Úvodný referát predniesol PhDr. Demián Kováč, DrSc, riaditeľ Ústavu experimentálnej psychológie SAV. V referáte "Experiment v psychológii, naša cesta v hľadani psychologickéj pravdy" zhrnul skúsenosti z dvadsaťročného intenzívneho experimentálneho výskumu na pôde ústavu. Zameral sa na prínos experimentálnej psychológie pri získavaní vedeckých faktov, na vzťah medzi laboratórnymi výsledkami a ich aplikáciou.

Prof. E.V. Šoročov v referáte "Experimentálny prístup v sociálnej psychológii" poukázal na sociálnu podmienenosť psychických javov, čo nemožno prehliadnuť ani v experimente a pri tvorení teoretických záverov a zovšeobecnení. Referát prof. B.F.Lomova poukázal na praktickú aplikáciu týchto myšlienok a to pri skúmaní bazálnych psychických funkcií z hľadiska sociálnej interakcie.

Prof. F. Klix sa v príspevku "Kritéria pokroku v poznaní a sociálna relevancia základného psychologického výskumu" zaoberal kritériami pokroku poznatkov a ich spoločenskej závažnosti. Prof. J. Linhart na základe niektorých konkrétnych experimentálnych výsledkov analyzoval psychickú činnosť človeka z hľadiska autoregulácie.

Okrem všeobecných referátov /D.Kováč, F.Klix, G.D.Pirjov/ preberali sa experimentálno-psychologické prístupy v rámci všeobecnej psychológie /J.Linhart, B.F. Lomov, S. Ertel, J. Hoffman, T.Pardel-H. Hrabovský, I.Šípoš, N.J.Vergiles, psychofyziológie /M.Tomka, A.Uherík, F. Podvinský-J.Želčík/, psychofyziky /J. Zabrodin/, sociálnej psychológie /J.Hvozdík/, inž. psychológie /J.Daniel, M.Stríženec/, spracovanie dát /G.A. Lienert, V. Břicháček/ a jedno vystúpenie sa týkalo aplikačných oblastí /P. Rókusfalvy/.

Po každom vystúpení nasledovala obsažná diskusia.

Medzi klady konferencie možno zahrnúť aj fakt, že v rámci integračných tendencií medzi krajinami RVHP sa kodifikovali aj vopred pripravené dohovory vo vedecko výskumnej spolupráci medzi ÚEP SAV a psychologickým ústavom AV ZSSR v Moskve a Psychologickým ústavom Maďarskej akadémie vied v Budapešti av období 6. päťročnice. Uverejnenie prednesených referátov sa pripravuje formou zvláštnej publikácie v nakladateľstve Veda.

Celkove možno úroveň konferencie "Experiment v psychológii" hodnotiť veľmi vysoko. Svojím významom prekročila rámce podujatia národného významu a stala sa významným medzníkom na ceste rozvíjania spolupráce medzi psychológmi socialistických krajín.

Imrich RUISEL

NOVÍ ČLENOVIA S P S

Na schôdzi výboru Slovenskej psychologickéj spoločnosti, ktorá sa konala 20. júna 1975 boli prijatí za členov:

BABUŠÍKOVÁ Viera
zem. ÚVA SAV, konventná 1, Bratislava
byt: 801 00 Bratislava, Vajnorská 65 /korešp./

ČULEN Ladislav
zem: OSPE pri ÚZNV, justičná 2, 801 00 Bratislava /korešp./

DRIENOVSKÁ Margita
zem: OÚNZ Nitra
byt: 949 01 Nitra, Párovská bl. 104-1 /korešp./

FALATKOVÁ Justína
zem: MÚNZ Košice, Restislavova 53
byt: 040 01 Košice, Megurská 3 /korešp./

HARMINC Ján
zem: ÚZNV Leopoldov
byt: 900 01 Modra, Zochova 3 /korešp./

HERIBANOVÁ Mária
zem: 971 02 Prievidza, Šumperská 1/11 /korešp./
byt: Obchodná 70, 801 00 Bratislava

KRAJČOVIČOVÁ Silvia
zem: Psychiatrická liečebňa, 908 73 Veľké Leváre /korešp./
byt: 816 00 Bratislava Pustá 3

KUBIŠOVÁ Margita
zem: Psychiatrická ambulancia OÚNZ, Továrniky, okr. Topoľčany /korešp./
byt: Topoľčany, Malinovského 1427/17

KUSÁ Daniela
zem: VÚP, 886 35 Bratislava, Štúrova 5 /korešp./
byt: Bratislava, Pluhová 37

LUTZEROVÁ Magdaléna
zem: Krajská manž. a predmanž. poradňa, Košice, Leninova 68
byt: 091 01 Stropkov, Hrnčiarska 365 /korešp./

MARKOVIČOVÁ Denisa

zam.: Okremá psychologicko-výchovná poradňa ZDŠ Vojanského 950 50 Nitra /korešp./
byt: Riečna 7, 950 50 Nitra

MATULNÍK, Jozef

zam.: ÚBOS, Ružová dolina 27, Bratislava
byt: 801 00 Bratislava, Sibírska 50 /korešp./

MUNTICH Ján

zam.: Inžinierske stavitelstvo OR Bratislava ČA 4
byt: 801 00 Bratislava, Budovateľská 20 /korešp./

SEKAJOVÁ Uľjana

zam.: FN Mickiewiczowa 13, Bratislava
byt: 801 00 Bratislava, Budovateľská 20 /korešp./

SKORODENSKÝ Miroslav

zam.: OÚSS Košice-vidiek
byt: Sverdllova 40, 040 01 Košice /korešp./

SOLÁROVÁ Viera

zam.: Mestská menš. a predmenš. poradňa, Košice, Leninova 68
byt: 040 00 Košice, Národná trieda 25 /korešp./

VALAŠIKOVÁ Viera

zam.: DK ILF Limbová 17 Bratislava
byt: 801 00 Bratislava, Kslinčikova 2 /korešp./

VÁŠ Peter

zam.: DPMB, Bratislava-Krasňany
byt: 801 00 Bratislava, Fučíková 16 /korešp./

VÍZIKOVÁ Eva

zam.: Neurologická klinika FN, Mickiewiczowa 13, Bratislava
byt: 812 00 Bratislava-Prievoz, Kluková 10 /korešp./

VRANOVÁ Zuzana

zam.: KÚMZ, Mickiewiczowa 13, Bratislava
byt: 801 00 Bratislava Kúpeľná 4 /korešp./

ZIMÁNY Milan

zam.: OPVP a PVP, Krupská 36, Košice
byt: 040 01 Košice, Brigádnická 8 /korešp./

Mimoriadni členovia:

GNOTOVÁ Sylvia

zam.: 97400 Baneká Bystrica, PF-Katedra psychológie /korešp./
byt: Nitra, Vysokoškolská 7

GRAJČÁR Štefan

zam.: PVK a SVP, 801 00 Bratislava, Legionárska 10 /korešp./
byt: Vydrník 118, okr. Poprad

HORKOVIČ Gabriel

zam.: ÚEP SAV, Bratislava, Kocelova 15
byt: 800 00 Bratislava, Leškova 4 /korešp./

KOPAL Jozef

zam.: Vojenská polit. akadémia Kl. Gottwalda, Bratislava
byt: 834 00 Bratislava, Lotyšská 34 /korešp./

KOVÁČIKOVÁ Elena

zam.: ÚBOS, Ružová dolina 27, Bratislava
byt: 800 00 Bratislava, Drotárska 9 /korešp./

OČVÁROVÁ Sylvia

zam.: ÚEPd SAV, Malinovského 108, Bratislava
byt: 801 00 Bratislava, Fraňa Kráľa 30 /korešp./

PALÚCHOVÁ Ľubica

zam.: ÚEP SAV Koceľova 15 Bratislava
byt: 801 00 Bratislava, Košická 10 /korešp./

REMNÁROVÁ Eva

zam.: SVŠT, Pionierska 15, 880 43 Bratislava
byt: 802 00 Bratislava, Miletičova 31 /korešp./

RENDEKOVÁ Romana

zam.: PVK a SVP, Legionárska 10, Bratislava
byt: Bratislava, Jaseňova 5 /korešp./

SAGAROVÁ Marcela

zam.: ÚEPd SAV 800 00 Bratislava, Malinovského 108 /korešp./
byt: Palisády 28, Bratislava

SVOBODOVÁ Michaela

zam.: ÚEPd SAV, Malinovského 108, Bratislava
byt: 800 00 Bratislava, Revúcka 8 /korešp./

MARKOVIČOVÁ Daniela

zam.: Okresná psychologicko-výchovná poradňa ZDS Vajanského 950 50 Nitra /korešp./
byt.: Riečna 7, 950 50 Nitra

MATULNÍK, Jozef

zam.: ÚEOS, Ružová dolina 27, Bratislava
byt.: 801 00 Bratislava, Sibírska 50 /korešp./

MINICH Ján

zam.: inžinierske stavitelstvo GR Bratislava ČA 4
byt.: 801 00 Bratislava, Budovateľská 20 /korešp./

SEKAJOVÁ Urjana

zam.: FN Mickiewiczowa 13, Bratislava
byt.: 801 00 Bratislava, Budovateľská 20 /korešp./

SKORODENSKÝ Miroslav

zam.: OÚSS Košice-vidiek
byt.: Sverdlovova 40, 040 01 Košice /korešp./

SOLÁROVÁ Viera

zam.: Mestská menš. a predmanž. poradňa, Košice, Leninova 68
byt.: 040 00 Košice, Národná trieda 25 /korešp./

VALAŠIKOVÁ Viera

zam.: DK ILF Limbová 17 Bratislava
byt.: 801 00 Bratislava, Kalinčiaková 2 /korešp./

VÁŠ Peter

zam.: DPMB, Bratislava-Krasňany
byt.: 801 00 Bratislava, Fučíková 16 /korešp./

VÍZIKOVÁ Eva

zam.: Neurologická klinika FN, Mickiewiczowa 13, Bratislava
byt.: 812 00 Bratislava-Prievoz, Kľuková 10 /korešp./

VRANOVÁ Zuzana

zam.: KUNZ, Mickiewiczowa 13, Bratislava
byt.: 801 00 Bratislava Kúpeľná 4 /korešp./

ZILMÁNĽ Milan

zam.: OPVP a PVP, Krupskej 36, Košice
byt.: 040 01 Košice, Brigádnická 8 /korešp./

Mimoriadní členovia:

GNOTHOVÁ Sylvia

zam.: 97400 Banská Bystrica, PF-Katedra psychológie /korešp./
byt.: Nitra, Vysokoškolská 7

GRAJČÁR Štefan

zam.: FVK a SVP, 801 00 Bratislava, Legionárska 10 /korešp./
byt.: Vydrník 118, okr. Poprad

HORKOVIČ Gabriel

zam.: ÚEP SAV, Bratislava, Kocelova 15
byt.: 800 00 Bratislava, Leškova 4 /korešp./

KOPAL Jozef

zam.: Vojenská polit. akadémia Kl. Gottwalda, Bratislava
byt.: 834 00 Bratislava, Lotyšská 34 /korešp./

KOVÁČIKOVÁ Elena

zam.: ÚEOS, Ružová dolina 27, Bratislava
byt.: 800 00 Bratislava, Drotárska 9 /korešp./

OČVÁROVÁ Sylvia

zam.: ÚEPd SAV, Malinovského 108, Bratislava
byt.: 801 00 Bratislava, Fraňa Kráľa 30 /korešp./

PALÚCHOVÁ Ľubica

zam.: ÚEP SAV Kocelova 15 Bratislava
byt.: 801 00 Bratislava, Košická 10 /korešp./

REMNÁROVÁ Eva

zam.: SVŠT, Pionierska 15, 880 43 Bratislava
byt.: 802 00 Bratislava, Miletičova 31 /korešp./

RENDEKOVÁ Romona

zam.: FVK a SVP, Legionárska 10, Bratislava
byt.: Bratislava, Jaseňova 5 /korešp./

SAGAROVÁ Marcela

zam.: ÚEPd SAV 800 00 Bratislava, Malinovského 108 /korešp./
byt.: Palisády 28, Bratislava

SVOBODOVÁ Michaela

zam.: ÚEPd SAV, Malinovského 108, Bratislava
byt.: 800 00 Bratislava, Revúcka 8 /korešp./

VALIHOVÁ Marta

zem.: PF 974 00 Banská Bystrica /korešp./
byt: Internátna 2, Banská Bystrica

VYNTAL Imrich

zem.: BAZ, Ružová dolina 8, Bratislava
byt: 801 00 Bratislava, Kvačalova 47 /korešp./

ZÁTOPEK Peter

zem.: ObNV Bratislava III
byt: 809 00 Bratislava, Gorazdova 31 /korešp./

ZÁTKOVÁ Anna

zem.: PVK a SVP, Legionárska 10, Bratislava
byt: 800 00 Bratislava, Hlboká 5 /korešp./

ŽIAK Eduard

zem.: Katedra liečeb. ped. PdFUK, Školská 8, Bratislava
byt: 800 00 Bratislava, Trnavská 16 /korešp./

Na schôdzi výboru Slovenskej psychologickéj spoločnosti, ktorá sa konala 15. októbra 1975 boli prijatí za členov SPS:

Riedni členovia:

BEZÁKOVÁ ALENA

zem.: Tesla Piešťany
byt: 921 01 Piešťany, nám. SNP. č. 2736 /korešp./

BOLDIZÁROVÁ Darina

zem. INORGA, 040 01 Košice, Moyzesova 24 /korešp./
byt: Košice, kpt. Nálepku 15

BRADA Miroslav

zem. OÚNZ Lučenec
byt: 984 01 Lučenec-Opatová, Fučíkova 16 /korešp./

CAPCAROVÁ Jaroslava

zem. FF UPJŠ Prešov
byt: 040 00 Košice, tr. Sov. armády 59 /korešp./

DANIELČÁKOVÁ Alžbeta

zem. VÚKVN, Nám. SNP 11, Bratislava
byt: 801 00 Bratislava, Heydukova 20/99 /korešp./

DANKO Ján

zem.: OPVK a PVP, Hodvábna 102, Trebišov
byt: 075 01 Trebišov, Fučíkova 237 /korešp./

DOBEŠOVÁ Mária

zem.: KPVK a SVP, Košice, Zádielska ul.
byt: 040 00 Košice, Vojenská 12 /korešp./

DUHOVÁ Mária

zem.: OÚNZ Humenné, Psychiatrické odd, Psychologická ambulancia, 066 01 Humenné, Sídlisko II/A /korešp./
byt: Pereš, Bystrická 87, Košice

DŽUNDA Jaroslav

zem.: KPVK a SVP Košice, Zádielska ul.
byt: 086 05 Lukov 54, Okr. Bardejov /korešp./

FIGULA Peter

zem.: INORGA, 040 01 Košice, Moyzesova 24 /Korešp./
byt: Košice, Kótayho 100

FRELICH Róbert

zem.: Katedra psychológie FFUPJŠ, 040 01 Košice, Leninova 71 /korešp./
byt: Štúrova 35, Levoča

GARBÁR Marián

zem.: Psych. odd. NsP OÚNZ Prešov
byt: 080 01 Prešov, Červená armáda 83 /korešp./

HANUDELOVÁ Anna

zem.: ÚVPR MP SSR, Hrachova 30, Bratislava - Prievoz
byt: 801 00 Bratislava, Myjevská 34/A /korešp./

HLOŠKOVÁ Katarína

zem.: VÚDPaP, 801 00 Bratislava, Legionárska 10 /korešp./
byt: 935 05 Pukanec 86, okr. Levice

CHUDÁČKOVÁ Mária

zem.: Čsl. štátne kúpele Trenč. Teplice
byt.: 914 51 Trenčianske Teplice, "artizánska 25 /korešp./

IHNACÍK Jozef

zem. PVK a SVP, 040 01 Košice, Zádielska ul. /korešp./
byt: Parchovany 91, okr. Trebišov

KAČÁNIOVÁ Jana

zam.: Čs. rozhlas, Benediktiho 5, Bratislava
 byt: 801 00 Bratislava, Februárového víťazstva 60 /korešp./

KAJÚCHOVÁ Magdaléna

zam.: Nemocnica s poliklinikou, Levoča, Psychiatrické odd., 054 01 Levoča
 /korešp./
 byt: Liptovské Sliače 571

KOLAJ Dezider

zam.: KPVP a SVP Banská Bystrica, J. Kráľa 9
 byt: 976 81 Podbrezová, okr. Banská Bystrica, Hviezdoslavova 26 /korešp./

KOVALÁKOVÁ Gabriela

Zam.: ONV Trebišov
 byt: 040 01 Košice, Jiskrova 8 /korešp./

KUBÁNI Vilém

byt: 080 01 Prešov, Puškinova 3/B /korešp./

KUNDRÁTOVA Eva

zam.: Okresná manž. a predmanž. poradňa, Spišská Nová Ves
 byt: 052 01 Spišská Nová Ves, Trieda 1. mája 45/3 /korešp./

LISÁ Mária

zam.: Hydrostav Bratislava - Vlčie Hrdlo
 byt: 834 00 Bratislava - Vrakuňa, Bočná 355 /korešp./

MATEČKOVÁ Ľudmila

zam.: DVÚ Studená, 900 46 Most pri Bratislave
 byt: 801 00 Bratislava, Vlčkova 45 /korešp./

MELKOVÁ Terézia

zam.: VÚDPaP, 801 00 Bratislava, Legionárska 10
 byt: 801 00 Bratislava, Červenej armády 43 /korešp./

ONDRUŠOVÁ Mária

zam.: KPVP a SVP Košice, Zádielska ul.
 byt: 040 00 Košice I. Sebela 28

PhDr. PAVLICA Karel, CSc.

zam.: VPA KG, Bratislava
 byt: 818 00 Bratislava, Fadrusaova 15 /korešp./

REHÁKOVÁ Ľudmila

zam.: ZaKNV., Vajnorská 47, Bratislava
 byt: 818 00 Bratislava Ríbayova 15 /korešp./

ŠABOLOVÁ Dagmar
 zam.: KPVP a SVP Košice, Zádielska 8
 byt: 040 01 Košice, Olbrachtova 4 /korešp./

SEIFERT Ivan

zam.: OPVP a PVP Prievidza
 byt: 972 62 Nitrianske Rudno, Rudno 300 /korešp./

SPEVÁKOVÁ Elena

zam.: Psychiatrická liečebňa Veľké Leváre
 byt: 807 73 Veľké Leváre, Pínelova 759 /korešp./

SEBENKO Pavol

zam.: KPVK a SVP Banská Bystrica, J. Kráľa 9
 byt: 960 00 Zvolen, Nejedlého 1806 /korešp./

ŠELC Teodor

zam.: Západosl. cementárne a vápenky, Bratislava
 byt: 901 01 Malacky, Družstevná 2063 /korešp./

ŠKVARENINOVÁ Zoja

byt.: 800 00 Bratislava, Robotnícka 3 /korešp./
 zam.: VVÚP, Stará Vajnorská 1528, Bratislava

TAKÁTSOVÁ Andrea

Zam.: OPVP Rožňava, nám. Baníkov 28, 048 01 Rožňava /korešp./
 byt: Košice, Markušova 15

VIDELSKÝ Ľadislav

zam.: INORGA, 040 01 Košice, Moyzesova 24 /korešp./
 byt: Košice, SRR 11

VLAŠIČOVÁ Ivona

zam.: DPMB, ČA Bratislava
 byt: 829 00 Bratislava, Nezábudkova 18 /korešp./

ZAHRADNÍKOVÁ Eva

zam.: VÚDPaP, Legionárska 10, Bratislava /korešp./
 byt: Bratislava, Dolná 107

Mimoriadny člen:

ČULENOVÁ Anna
 zam.: OPVP a PVP Senica, J. Kráľa
 byt: 908 48 Kopčany, Kollárova ul. /korešp./

Zoznam členov Slovenskej psychologickéj spoločnosti
pri SAV, prijatých na zasadnutí Výboru SPS dňa 30.3. 1976

AMTMANNOVÁ Elena - MČ

zam.: ObNV Bratislava, Rezedová 3/B /korešp./

BRYNDZOVÁ Jana

zam.: MPMP pri odb. soc. vecí, Leninova 68, 04125 Košice /korešp./
byt: u p. Kyselovej, Výstavby 6, Košice

CAPOVÁ Ľudmila

zam.: KFKV a SVP Košice, Zádielska ul.
byt: 040 01 Košice, Ostravská 2 /korešp./

ČÍŠAROVÁ Mária - MČ

zam.: Obv. kultúrne a spoloč. stredisko II, Astrová 3, Bratislava
byt: 911 00 Trenčín, Hurbanova 48 /korešp./

ČECHOVÁ Otilia

zam.: Psych. labor. poliklinika Galanta, Hodská cesta
byt: Ubytovňa OÚNZ, Hodská cesta, 924 00 Galanta /korešp./

ČINOVSÝ Kamil

zam.: Odd. klinickej genetiky, 800 00 Bratislava, Odborárske nám. 14 /korešp./
byt: 800 00 Bratislava, Febr. víťazstva 19

DANKOVÁ Darina

zam.: DDÚ 041 85 Košice, Olbrechtova 4
byt: 040 00 Košice, Olbrechtova 4

DOBEŠ Dušan

zam.: Třinecké železiarne VRSR - psychol. odd.
byt: 739 61 Třinec VI, č. 660 /korešp./

DUBROVAYOVÁ Nora
zam.: ÚZV, Martanovičova 6, Bratislava
byt: 801 00 Bratislava, ČA 30 /korešp./

ELŠNEROVÁ Xénia
zam.: II. Gynekologicko-pôrodnická klinika, Bratislava, Šulekova 16
byt: 800 00 Bratislava, Sibírska 62 /korešp./

GEBAUEROVÁ Mária - MČ
zam.: OŠI v Trnave, Jarošova 36
byt: 917 00 Trnava, Fándlyho 25 /korešp./

GOMBÁR Imrich
zam.: OPVP a PVP 064 01 Stará Ľubovňa, Svaljavskej ul. /korešp./
byt: Stará Ľubovňa, ul. 1. mája 2

HAUSER Július - MČ
zam.: PVK a SVP, Legionárska 10 801 00 Bratislava
byt: 801 00 Bratislava, Poľná 21 /korešp./

HAZUCHA Svetozár
zam.: Duslo, N. P. Šala
byt: 927 00 Šala, sídl. Váh II / C2/ /korešp./

HAZUCHOVÁ Anna
zam.: Duslo, N. P. Šala
byt: 927 00 Šala, sídl. Váh II / C2/ /korešp./

HOPKOVÁ Tamara - MČ
zam.: ČSVÚPSV, Bratislava, Markušova 8
byt: 800 00 Bratislava, Heydukova 17 /korešp./

CHOVANCOVÁ Anna
zam.: OPVP a SVP 911 01 Trenčín, Mierové nám. 9
byt: 809 00 Trenčín, ul. 28. októbra 1742/41 /korešp./

JAŠKOVÁ Mária
zam.: Denné psych. sanat. pre dospelých, Bratislava-Dúbravka
byt: 809 00 Bratislava, Limbová 14/105 - Internát ÚNZmB /korešp./

KELLŐ Alexandra - MČ
zam.: ÚEP SAV Bratislava, Kocelova 15
byt: 801 00 Bratislava, Belehradská 1 /korešp./

KOSECOVÁ Marta

zam.: Psych. amb. OÚNZ, 960 01 Zvolen, Marxova 1 /korešp./
 byt: Banská Bystrica, Hviezdoslavova 8

KOSOVÁ Jana

zam.: CHZJD Bratislava
 byt: 801 00 Bratislava, Bjornsonova 1/IV /korešp./

KRNÁČOVÁ Alexandra /MČ

zam.: PÚ FFUK, Bratislava, Gondova 2
 byt: 800 00 Bratislava, Trenčianska 28/korešp./

KROČKOVÁ Štefánia -MČ

zam.: Ped. fakulta 949 01 Nitra /korešp./
 byt: Levice, Na Lúkach 2/B

LANČARIČOVÁ Lýdia

zam.: Ústav racionalizácie spojov, Bratislava, Žellove 2
 byt: 801 00 Bratislava, Svätoplukova 26 /korešp./

LEHOCKÁ Magda - MČ

zam. Pedagogická škola Lučenec
 byt: 984 01 Lučenec, časť Vidiná, ul. 9. mája /korešp./

MANDUCHOVÁ Eva - MČ

zam.: OPVP a SVP Nitra, Vajenského ul.
 byt: 949 01 Nitra, Inovecká 17 /korešp./

MINAROVÝCH Mária

zam.: Liečebno-výchovný ústav Nitra - Kynek
 byt: 949 01 Nitra, Chrenová I, E-1-9

NYULASSYOVÁ Marta

zam.: OPVP a SVP Trnava, Kalinčiskova 15
 byt: 917 00 Trnava, Jesná 18 /korešp./

ONDRIŠKOVÁ Edita - MČ

zam.: OÚNZ Trenčín - psych. odd.
 byt.: 910 00 Trenčín, Pačtízanska 2055/37 /korešp./

PANÁKOVÁ Magdaléna - MČ

zam.: VĽJ GR DNP Žilina, Gottwaldovo n.ám. 1
 byt: 010 00 Žilina, ul. 30. apríla 1472 /korešp./

PAULOVÁ Mária
 zam.: KPVK a SVP 040 00 Košice, Zádielska ul. /korešp./
 byt: Michalovce, Černockého 2023

POLOVÁ Jarmíra - MČ

zam.: OLÚ det. TBC a respir. chorôb, 059 81 Dolný Smokovec /korešp./
 byt: 800 00 Bratislava, Vajnorská 11 /korešp./

POŠTRKOVÁ Gabriela

zam.: výr. družstvo Úsvit, Bratislava, Tomášikova 26
 byt: 800 00 Bratislava, Vajnorská 11 /korešp./

PRVÁ Eva - MČ

zam.: OPVP a SVP Topoľčany, Škultétyho 11
 byt: 949 01 Nitra, Chrenová LL, Lipová 66/5 /korešp./

REPIŠČÁKOVÁ Alena - MČ

byt: 038 52 Sučany 780, okr. Martin /korešp./
 zam.: OPVP a SVP Martin, ul. V.P.Tótha 8

SMEREKOVSKÁ Beata

zam.: Výcv. stred. pre občanov so zmenenou prac. schop. Bratislava, Mokrohájska 1,
 ka 1,
 byt: 800 00 Bratislava, Mokrohájska 1 /korešp./

STANČÍK Jozef - MČ

zam.: Katedra psychológie PdF Nitra
 byt: 949 01 Nitra, Chrenová II

ŠAŠUROROVÁ Jana - MČ

zam.: PVP a SVP Poprad - Veľká, ul. SNP 2
 byt: 058 02 Poprad, 1. mája 17 /korešp./

ŠKOVÁNKOVÁ Terézia

zam.: Montostav, N. P. Košice, Moyzesova 34
 byt: 040 01 Košice, Čiernomorská 3 /korešp./

ŠTEFÁNEKOVÁ Gabriela - MČ

zam.: Kat. ped. psych. FFUK Bratislava, Okánikova ul.
 byt: 927 01 Šaľa, Štúrova 37 /korešp./

TEJ Ján - MČ

zam.: Inštitút PO ÚV SZM 538 07 Seč, okr. Chrudim /korešp./
 byt: Seč 197/1, okr. Chrudim

VLADOVIČOVÁ Anna
 zem.: KPVK a SVP Košice, Zádielska 8
 byt: 055 62 Prakovce 194, okr. SP. N. Ves /korešp./

VÝROSTOVÁ Anna
 zem.: KPVK a SVP Košice, Zádielska 8
 byt: 04001 Košice, Rovníková 7 /korešp./

HELMAN Jurej
 zem.: ÚEP SAV, 801 00 Bratislava, Kocelova 15 /korešp./
 byt: Bratislava, Čelakovského 1

ZMENY ADRIES :

LUSČÁK Rado
 byt: 041 90 Košice, Rastislavova 53

VEJMEĽIKOVÁ Květoslava
 zem.: OÚNZ, Psych. odd. polikliniky Chomutov

Dr. MIKULÁŠ M I L A N , CSc.

25. 11. 1915 - 16. 1. 1976

Zvest o jeho náhlom skone nás zastihla nepripravených a naplnila veľkým zármutkom. Veď sme ho poznali po dlhé roky ako jedného z priekopníkov psychológie, ktorý spolu s malou skupinkou ďalších stál pri zrode slovenskej psychológie a vytváral vlastne jej históriu u nás. Poznali sme ho ako vytrvalého a cielavedomého pracovníka, ktorý sa angažoval nielen vo vedeckej a učiteľskej činnosti, ale patril medzi zakladajúcich členov Slovenskej psychologckej spoločnosti, a bol tiež aktívnym členom jej výboru. Poznali sme ho najmä v posledných rokoch, ako človeka, ktorý sa celou svojou energiou zapojil do hľadania nových ciest vo vyučovaní našej mládeže, do skúmania psychologických otázok programového vyučovania, o ktorých nám vedel tak pútavo a originálne prednášať alebo písať v odbornej tlači.

Jeho ústa zmĺkli, jeho ruka prestala písať, ale cesta, ktorú nám ukázal, výsledky, ktoré dosiahol, ostávajú tu ako výzva pre nás, aby sme v nich pokračovali. Keď sa na tomto mieste s ním lúčime v mene všetkých kolegov, kolegyň našej psychologckej obce, môžeme iba so zármutkom povedať: veľmi nám budete chýbať, pán doktor, ako zanietený a hlboko angažovaný pracovník, ako priekopník nových ciest v oblasti psychológie vyučovania a prosto ako dobrý kolega, priateľ, učiteľ a človek.

Pevne veríme, že Vami nastúpená cesta neostane opustená.

Buď česť Vašej pamiatke!

Novinky sovietských a poľských vydavateľstiev:

- Leontjev, A. V.: Dejateľnosť, soznanie, ličnosť. Moskva, Izdatel'stvo političeskoj literatury, 1975
- Lurija, A. R.: Osnovnyje problemy nejrolingvistiki. Moskva, Izdatel'stvo MGU, 1975
- Prangišvili, A.S.: Psychologičeskiye očerky. Tbilisi, Izdatel'stvo Mecnieraeva, 1975
- Pribram, K.: Jazyk mozga. Moskva, Progress, 1975
- Smirnov, A.A.: Rozvitje i sovremennoe sostojanie psihologičeskoj nauky v SSSR. Moskva, Pedagogika, 1975
- Kozielicki, J.: Psychologiczna teoria decyzji. Warszawa. PWN, 1975
- Mauerberg, S.: Reforma v školnictva w Polsce w latach 1944-1948
- Pieter, J.: Historia psychologii. Warszawa, PWN, 1975
- Pieter, J.: Sporne problemy psychologii, Warszawa, PWN, 1975
- Psychologija rozwojowa dieci i mlodiezey. Warszawa, PWN, 1975
- Skorny, Z.: Metody badań i diagnostika psychologiczna. Wroclaw, Oss. 1974

Novinky vydavatelstva Hans Huber Bern, Stuttgart, Wien

- * Alberti, L.: Verhaltenstherapie Lernpsychologie
- Barz, H.: Psychopathologie und ihre psychologischen Grundlagen
- Battegay, R., Burner, M., Labhardt, F., Luban-Plotza, B., Pfister-Amende., M./Hrsg./: Aspekte der Sozialpsychiatrie und psychohygiene
- Bergler, R. /Hrsg./: Das Eindrucksdifferential
- Bohm, E., Friedmann, A., Rizzo, C., Schmidt, T.: Blindauswertung eines Roschach Protokolls nach 50 Jahren
- Bess, M.: Grundriss der Medizin und der Psychologie
- Döcker, H.: Untersuchungen über die Ausbildung des Wollens
- Ehrhardt, H.E. / Hrsg./: Agresivität - Disozialität - Psychohygiene
- Fischer, G.: Einführung in die Theorie psychologischer Tests
- Fischer-Homborger, E.: Die traumatische Neurose
- Graefe, G., Jöhrens /Hrsg./: Interaktionsprogramm
- Kielholtz, P./ed./: Depression in everyday practice
- Krivohlavý, J.: Zwischenmenschliche Konflikte und experimentelle

- Lempp, R.: Eine pathologie der pschischen Entwicklung
- Leuner, H.: Schroeter, E.: Indikationen und spezifische Applikationen der Hypnosebehandlung
- Loch, W.: Über Begriffe und Methoden der Psychoanalyse
- Meierhofer, M., Keller, W.: Frustration im frühen Kinderalter
- Métraux, A., Graumann, C.F. /Hrsg./: Vesuche über Erfahrung
- Metzger, W.: Psychologie und Pedagogik
- Nickel, H.: Entwicklungspsychologie des Kindes - und Jugendalters, Band 2

OBJASNENIE ŽIVOTOPISNÝCH HĽADÍSK
PRE ÚČELY REGULATÍVNE ZAMERANEJ PSYCHODIAGNOSTIKY .

V priebehu života dochádza v osobnosti človeka k mnohým zmenám. Z hľadiska utvárania osobnosti jedinca umožňujú priaznivé zmeny rozvoj, resp. uskutočnenie možností jedinca, jeho vnútornej harmónie a realizáciu jeho životného diela. Naproti tomu nepriaznivé zmeny v ňom vyvolávajú disharmoniu a sú prekážkou k uskutočneniu jeho cieľov. Nakoľko mnohé z týchto zmien nastanú v niektorom problémovom období života individua, môže sa ľahko stať potrebným rozvíjajúci, riadiaci, posilňujúci, výchovný a terapeutický psychologický vplyv.

Nevyhnutnou morálnou podmienkou zásahov do života individua je zodpovedajúca psychodiagnóza. V priebehu života, na základe rôznych vplyvov a zážitkov, vytvorí sa u individua mnohé také dispozície, ktorých účinkov nielen nezastaví, ale sa upevní. Niektoré z dispozícií sa v osobnosti tak zafixujú, že sa stanú jej viacmenej podstatnými, niektoré zase konštitučnými charakteristikami. K psychologickému objasneniu životopisu je nutné poznanie aj týchto dispozícií. Prvoradou praktickou otázkou psychodiagnostiky je: ako možno spoznať osobnosť v dimenzii času. Ktoré sú tieto životopisné hľadiská, pomocou ktorých možno psychodiagnosticky určiť podstatné štrukturálne a funkcionálne zvláštnosti osobnosti?

Teoretický náčrt životopisu
z psychologického hľadiska.

Pre spoznanie priebehu životného procesu má bezpochyby najväčší význam časová dimenzia. Mohlo by však dôjsť k nedorozumeniu, keby sme pri objasňovaní životopisnej schémy nespomenuli, že z hľadiska riadiaceho a regulačného má dôležité prierezové aspekty aj prostredie. Podrobné zaoberanie sa nimi presahuje rámec tejto práce, ale musíme na ne aspoň čiastočne poukázať.

Pri spoznávaní životného procesu treba vždy brať do pozornosti relevantné "psychologické miesta", ktoré sa v rôznych oblastiach a vrstvách osobnosti môžu dostať do popredia, stať sa dôležitými. Pre účely psychodiagnostiky je v širšom poňatí takýmto dôležitým "psychologickým miestom" svet individua čiže jeho vzťah k okoliu a k sebe samému.

Život človeka sa odohráva v prúde na neho pôsobiacich
 historických udalostí a v jeho širšom alebo užšom okolí sa odohrávajúcich udalostí. S psychodiagnostického poznávacieho hľadiska musíme rozlišovať dvoje-
 aké prvky: ako individuá sa odohrávajúci a na osobnosť vplývajúci prúd udalostí a na druhej strane životný proces chápaný v užšom podaní. Obsah udalostí
 sa nie len rozširuje rámcom životného procesu osobnosti, ale do neho zasahuje
 "vplyvom" do, niekedy vnucuje, inokedy dáva možnosti, je rámcom charakte-
 ristiky jednotlivých kvalítami.

Prvý proces zasahuje jednotlivé oblasti, úrovne osobnosti a nemie, upravujú
 jeho obsah v sebe a v svete. Pri spoznávaní života osobnosti treba "relevant-
 ne sledovať" hľadieť jednak v známych, závažných životných úsekoch vlastného vý-
 žitia a jednak vo vonkajších historických udalostiach.

Druhý proces, ktorý vyzdvihuje suverenitu individuá si
 s hľadiska psychodiagnostiky zaslúha obostrajšie objasnenie. Ako učenie pre-
 bližní v tomto učení chápanému životnému procesu individuá? Možno v tomto pro-
 cesse objasniť najaké konkrétne prvky, časti, alebo jednotky, ktoré by mohli byť
 súčasťou diagnostického učenia?

Je všeobecne známe, že dôležité momenty /okolnosti/
 v živote človeka sa sústreďujú okolo tém, vytvárajú určité tematické jednotky.
 Ich poznávanie učenie nesúvisí na charakteristické črty života individuá. Z hla-
 diska poznania osobnosti majú najväčší význam tzv. veľké témy /rodičské tradi-
 cie, manželstvo, štúdiá, práca a životná dráha, láska a manželstvo, rutina a deti,
 tvorca, životné témy atď./.

Najdôležitejšie ako tieto, hoci nie bez významu, sú tzv. menšie témy /jednot-
 livé stretnutia, podujatia, cestovanie, umelcké zážitky, atď./.. Niektoré té-
 my a štruktúra individuá sa učenie podrobujú na úrovni veľkej témy, kým tá is-
 tá téma a jej jednotlivé ostane menej významná. Napr. láska, cirkev, in-
 stitúcia, atď. učenie byť rozhodujúca resp. určujúca pre celý nasledovný život.
 Učenie však byť skôr bezvýznamná, skôr nenechajúca stopu v živote človeka.

Jednotlivé témy majú relatívne samostatnú existenciu. Dô-
 vodou ukončenia témy učenie byť jej záverečnou, latentnou prechodnou, premena alebo
 vytvorenie novej témy. Existuje i súčasná prechodná viacerých tém, a kto-
 rých jednotlivé súvisia navzájom, iné sú na sebe nezávislé a učenie sa prech-
 odujú. Úlohou psychodiagnostiky je, aby objasnila obsah najdôležitejších tém

a ich mechanizmus, resp. štruktúru.

Jednotlivé psychologické body a úseky životných tém:

Prúd udalostí neustále vplyva na človeka, ale nie každá z nich sa stane témou v živote individua. Zrod témy nemožno identifikovať momentom jej vzniku. Tieto sa v mnohých prípadoch dajú ťažko odlišiť. Na každý prípad je potrebná určitá doba, kým sa téma po latentnom dozrievaní stane bádateľnou. Vtedy prichádza na rad a stáva sa potrebnou riadiaca, regulujúca aktivita individua. V procese / v priebehu / jednotlivých tém sa môže stať viackrát žiadúcim zásah riadiacej regulácie. Zákonite sa objavujúce, reguláciu vyžadujúce „psychologické miesta“ sú : počiatok - nástup témy, objavenie sa problémov a konfliktov a „zostarnutie témy“. Tieto psychologické miesta si vyžadujú riadenie, reguláciu odlišnej povahy. Vzhľadom na to môžeme hovoriť o inauguračnej, korigujúcej a renovačnej regulácii.

Inauguračná regulácia:

Pri objavení sa témy je potrebnou úlohou duševnej aktivity stanovenie cieľa a riadenie. Ak sa pri zrodení témy neobjaví žiadny cieľ, utvára sa priebeh procesu pod vplyvom náhody. Stanovenie cieľa ako podstaty duševného aktu je viacmenej autonómnym rozhodnutím osobnosti. Pregnantnosť stanoveného cieľa, jeho energická základňa, intenzita, emociálne zafarbenie, stupeň uvedomelosti môže poukázať na veľké individuálne rozdiely.

Od priebehu konkrétnej témy, zasadenej do sledu udalostí, závisí či je niektorý difúzne stanovený cieľ dostačujúci, alebo či je nutné spresniť ho, urobiť prednostnejším.

Druhou úlohou inauguračnej regulácie je usmernenie témy, ktorá pozostáva z dvoch funkcií : plánovania a manévrovania. Pri stanovení cieľa treba najprv vyznačiť cestu, ktorou sa dá cieľ dosiahnuť. Prvým / a viackrát opakovaným / momentom plánovania je vyrovnanie / adekvátne vyrovnanie /. Z hľadiska životného procesu a v jeho rámci z hľadiska riadiaceho a usmerňujúceho / regulujúceho / adekvátnym vyrovnaním nazývame rozpoznanie vonkajších a vnútorných daností a ich rozumné a cieľavedomé využitie. Prostredníctvom adekvátneho vyrovnania sa uskutočňuje ideové určenie smerovania témy. Len vo výnimočných prípadoch vedie však smer tohto procesu k cieľu. V prostredí veľmi odlišných a vplyvných prekážok je najpodstatnejšou funkciou manévrovania

vedná aktivita, ktorá prechádza. Podstatou tohto je optimálna prispôbovanie sa situácii prostredím.

Úspešnosť chodu týchto funkcií je prirodzene neoddeliteľná od spolupráce a vzájomnej funkčnej osobnosti. K regulácii zasahujúcej do psychických ide prirodzene patrí objasňujúca funkcia inteligencie. Úloha emotívnej a tajto fáze sa prejavuje ako prevoredd. Potreby osobnosti sa musia tiež motivovať k tomu, aby tá riadiaca regulácia určujúca cieľ bola dospelá.

Korigujúca regulácia:

V potažbu témy sa objavujúce výrazné prekážky a nebezpečenstvá, ako aj riešenie problémov a konfliktov si opäť vyžadujú duševnú aktivitu. Úlohou korigujúcej regulácie je stabilizácia porušenej harmone repektíve znovunastolenie narušenej harmónie a v ďalšom zabezpečenie nerušenej existencie nasledovných. Regulačné funkcie sa podieľajú na dvoch úlohách: 1/ preventívne - na odstránení nebezpečenstva zabezpečovania priebehu témy vylučujú konflikty, 2/ v prípade už existujúceho konfliktu na jeho riešení, repektíve na ich riešení/terapii/. V takýchto prípadoch patrí k riešeniu aj úprava narušenej adekvácie vyplývajúcej z narušenia vonkajšieho alebo vnútorného stavu. Odhadenie kvalít zmeneného priebehu udalostí a na základe toho adekvátne využitie korigujúcej regulácie nazývame akomodačnou funkciou.

Oproti inauguračnej regulácii sa korigujúca regulácia v priebehu jednej témy môže aj viackrát zopakovať - a podľa okolností sa aj musí zopakovať - zakaždým, keď sa objaví nebezpečenstvo ohrozujúce tému. Úspešná korekcia umožňuje, aby bol priebeh témy /po odstránení nebezpečenstiev repektíve po riešení konfliktov/ nerušený. Pri realizácii témy tento úsek zaberie pomerne dlhú dobu, a preto pokrýva vlastne najväčší úsek trvania témy. Korekcia má teda aj značný stabilizujúci účinok.

Renovujúca regulácia:

Podstatou renovujúcej regulácie je regenerácia. V osobnosti vytvorené mechanizmy, schémy, sryky strácajú po určitom čase na aktuálnosti: môžu sa stať škodlivými, pozakáňajúcimi, inadekvátnymi, prípadne nezmyselnými. V súvislosti s týmto, jednou z úloh regulácie je odstránenie nezmyselných, škodlivých, alebo obmedzujúcich zachovaní, resp. vhodná premena cenných a zasterajúcich, ale

životaschopných vyššie uvedených funkcií.

Ako každá regulácia, aj táto je neoddeliteľná od iných funkcií osobnosti. Vlastnému aktu regulácie nutne predchádza revízia inteligencie. Na začiatku treba posúdiť doterajší priebeh témy, najmä jej posledný úsek a treba zistiť prekážky a záporné javy pri zmenách zásadného typu, ako aj nové možnosti a pozitívne javy. Žiadúce prehodnotenie a zmeny v téme zasiahnu aj oblasť emotivity - vyvolajú novú citovú zangažovanosť a záväzky.

Po úspešnej renovujúcej regulácii možno očakávať, že téma teraz už na základe menšieho ohrozenia, dosiahne svoj cieľ.

J. Csirszka

VIETE, ZE... VIETE, ZE... VIETE, ZE...VIETE, ZE... VIETE, ZE...VIETE, ZE... ?

- už sa niekoľko mesiacov sa uskutoční najdôležitejšie psychologické podujatie roka? Je to XXI. Medzinárodný kongres psychológie, ktorý bude v Paríži od 18. - 25. júla.

- niekoľko dní predtým bude holandský Tilburg dejiskom III. Medzinárodnej konferencie, ktorú usporiada International Association for Cross-Cultural Psychology? Dátum: 12. - 16. júla.

Informácie poskytuje : Y.H.Poortinga, Department of Psychology, Tilburg University, Hogeschoolaan 225, Tilburg, Holland

- v Bukurešti sa uskutočnil III. Medzinárodný kongres kybernetiky a systémov. Patronát mala Svetová kybernetická organizácia. Na kongrese sa zúčastnilo 1200 špecialistov z 33 krajín .

- vo Veľkej Británii nové výskumné centrum neurobiológie? Výskumná aktivita tohoto ústavu bude zameraná na výskum biochemických mechanizmov mentálnych defektov a mentálnej subnormity. Výskum financuje Medical Research Council. Pozornosť sa sústreďuje predovšetkým na:

1/ vývoj a aplikáciu biochemických postupov a metodík

2/ výskum vplyvu metabolických faktorov vrátane hormónov výživy a drog na malfunkcie mozgu

- západná /najmä však americká/ psychológia znovuobjavuje a oceňuje hodnotu materialisticko-marxistického prístupu sovietskych psychológov? "Lurija opäť demonštruje silu a hĺbku svojho prístupu" - píše Contemporary Psychology z príležitosti vydania knihy A.R.Luriju "The working brain". Podobné veľmi pozitívne hodnotenia môžeme čítať o anglicky vydaných dielach Vygotského, Bechtereva, Sečenova a ďalších.

- v poslednom čísle Contemporary Psychology /vol.20,1975,č.10/ je zaradená tiež stručná bibliografia najnovších československých a poľských psychológov? Súpis zostavil aj u nás známy amer. prof. českého pôvodu za spolupráce

Duncana B.Gardinera

P R Í L O H A

Bibliografis prác prof. Maurice Reuchlina

- Les méthodes quantitatives en psychologie. Paris, Presses Universitaires de France, 1962.
- La mesure en psychologie. Traité de Psychologie expérimentale. Editor Paul Fraisse et Jean Piaget. Paris, Presses Universitaires de France, 1963.
- Méthodes d'analyse factorielle à l'usage des psychologues. Paris, Presses Universitaires de France, 1964.
- L'orientation pendant la période scolaire. Idées et problèmes, Strasbourg, Conseil de la Coopération Culturelle du Conseil de l'Europe, 1964.
- L'orientation à la fin du premier cycle secondaire /spolu s F. Bacherom/. Paris, Presses Universitaires de France, 1968.
- La psychologie différentielle. Paris, Presses Universitaires de France, 1969.
- Les méthodes en psychologie. Paris, Presses Universitaires de France, 1969.
- L'orientation scolaire et professionnelle. Paris, Presses Universitaires de France, 1971.
- L'enseignement de l'an 2000. Problème d'orientation. Paris Presses Universitaires de France, 1973.
- Traité de Psychologie appliquée /Reuchlin et al./. Paris, Presses Universitaires de France, 10, 1970 - 1974.
- Guide de l'Étudiant en psychologie /spolu s M. Hutteauom/. Paris, Presses Universitaires de France, 1973.
- L'Hérédité des conduites /Reuchlin et al./. Paris, Presses Universitaires de France, 1973.
- Histoire de la Psychologie. Paris, Presses Universitaires de France, 9ème édition, 1974.
- Une recherche expérimentale de docimologie sur les examens oraux de physique au niveau du baccalauréat de mathématiques. Biotypologie, 23, 1962, 1-2, s. 48-73.
- Les applications de la psychologie génétique et de la psychologie différentielle au cours du cycle d'observation. B.I.N.O.P., 16, 1960, numéro spécial, s. 58-104.
- La réforme de l'enseignement: le stage de Sèvres /12-14 spt. 1960/. B.I.N.O.P., 16, 1960, 5, s. 291-301.
- Les aptitudes et les possibilités d'accès à l'enseignement dans une économie moderne. B.I.N.O.P., 17, 1961, numero special, s. 11-27.
- La mesure en psychologie. B.I.N.O.P., 17, 1961, 3, s. 207-208.
- L'activité du Service de Recherches de l'I.N.O.P.: 1953-1960. B.I.N.O.P., 17, 1961, 4, s. 268-287.
- L'adaptation des méthodes et des programmes d'enseignement aux conditions de la vie moderne avec, en particulier, le problème de l'orientation scolaire et professionnelle. B.I.N.O.P., 18, 1963, 2, s. 118-136.

- T.3 Travailleurs et systemes techniques, 1972, 266s.
- T.4 Travailleurs et emploie, 1971, 232s.
- T.5 Education et développement individuel, 1970, 232s.
- T.6. Educations et institutions éducatives, 1973, 296s.
- T.7 Diagnostic des handicaps et rééducation, 1973, 251s.
- T.8 Applications médicales, 1972, 186s.
- T.9 Psychologie sociale, 1972, 247s.
- T.10 Vie quotidienne, 1974, 246s.

Les nouvelles procédures d'orientation dans l'enseignement du second degré:
le rôle du conseiller d'orientation dans l'observation.
L'Orientation scolaire et professionnelle, 3, 1974, 3,
s.175-193.

Ensenanza y orietscion escolar en el futuro. MADRID, I.C.G.E., 1974.

/et Bachr, F./: L'activité du Service de Recherches de l'I.N.O.P. /1960-1969/.
B.I.N.O.P., 26, 1970, 1, s.3-45.

/et Bacquet, R./: La formation des personnels de l'orientation scolaire et pro-
fessionnelle. Etude préparatoire à la réunion d'experts
organisée par l'U.N.E.S.C.O., Bratislava, novembre, 1970.

/et Dessard, J.P./: Le contexte économique, social et pédagogique de l'orien-
tation scolaire. Europe 2000, 4, Amsterdam, Fondation euro-
péenne de la culture, 1970.

/et Huteau, M./: Guide de l'étudiant en psychologie. Paris, P.U.F., 1973, 304s.

Vydáva: Slovenská psychologická spoločnosť

Vedie redakčná rada: O.Kolaříková, Z.Helus,
R.Kostolanský, V.Košinár

Výkonný redaktor: Ján Vopálenský

Vytlačila: Psychodiagnostika, n.p.

Tlač: Fotorotaprint

Počet výtlačkov: 1300